

KPSS-DGS-ALES

— dizayn —

PARAGRAF

Cevaplı · Çözümlü

SORU BANKASI

PARAGRAF SORU BANKASI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Turabi MEŞE

Bütün hakları Data Yayınlarına - Editör Yayınevine aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

SERTİFİKA NO

40447

KAPAK TASARIMI

Editör - Data Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Editör - Data Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital
ANKARA

İLETİŞİM

Editör - Data

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

ANLATIM BİÇİMLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI 5

ÇÖZÜMLÜ TEST 17

ÇÖZÜMLÜ TEST 2 11

CEVAPLI TEST 1.....15

CEVAPLI TEST 221

CEVAPLI TEST 3 26

2. BÖLÜM

PARAGRAFTA YAPI..... 29

ÇÖZÜMLÜ TEST 1.....31

ÇÖZÜMLÜ TEST 2 38

ÇÖZÜMLÜ TEST 3 43

ÇÖZÜMLÜ TEST 4 48

CEVAPLI TEST 1..... 53

CEVAPLI TEST 2 58

3. BÖLÜM

PARAGRAFTA TANITILAN KİŞİ VE ESER ... 63

ÇÖZÜMLÜ TEST 1..... 65

ÇÖZÜMLÜ TEST 271

CEVAPLI TEST 1..... 77

CEVAPLI TEST 284

4. BÖLÜM

PARAGRAFTA KONU VE ANA DÜŞÜNCE .. 90

ÇÖZÜMLÜ TEST 1..... 92

ÇÖZÜMLÜ TEST 2 99

ÇÖZÜMLÜ TEST 3107

ÇÖZÜMLÜ TEST 4 114

ÇÖZÜMLÜ TEST 5120

CEVAPLI TEST 1..... 125

CEVAPLI TEST 2 133

CEVAPLI TEST 3141

CEVAPLI TEST 4 148

CEVAPLI TEST 5 155

5. BÖLÜM

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE 160

ÇÖZÜMLÜ TEST 1.....162

ÇÖZÜMLÜ TEST 2175

ÇÖZÜMLÜ TEST 3185

ÇÖZÜMLÜ TEST 4194

CEVAPLI TEST 1.....202

CEVAPLI TEST 2208

CEVAPLI TEST 3 216

CEVAPLI TEST 4225

ÇÖZÜMLER..... 231

CEVAPLAR 255

ANLATIM BİÇİMLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

BÖLÜM 1

TAKTİK

Anlatım Biçimleri

Yazarın duygu ve düşüncelerini ya da bir durumu, olayı anlatırken kullandığı yöntemlerdir.

- Öyküleyici Anlatım:** Tasarlanmış veya yaşanmış bir olayın başkalarına sözle ya da yazıyla anlatıldığı anlatım biçimidir.
- Betimleyici Anlatım:** Varlıkların belirgin nitelikleriyle tanıtıldığı, varlık hakkındaki izlenimlerin belirtildiği anlatım biçimidir.
- Açıklayıcı Anlatım:** Okuyucuyu bilgilendirmek, ona bir şeyler öğretmek amacıyla sade ve anlaşılır bir dille ele alınan anlatım biçimidir.
- Tartışmacı Anlatım:** Yazarın bir düşünceye karşı çıkararak kendi düşüncesini savunduğu, varsa yanlış düşünceleri çürütmek amacıyla sanki karşısında biri varmış gibi tavır takındığı anlatım biçimidir.

Düşünceyi Geliştirme Yolları

Parçada anlatılanları daha anlaşılır hâle getirmek, okuyucuyu etkilemek, onun ilgisini çekmek gibi amaçlarla kullanılan yöntemlerdir.

- Tanımlama:** Bir kavram veya varlığın belirgin özellikleriyle tanıtılmasıdır. Tanımlama, "Bu nedir?" sorusunun yanıtı olan açıklamalardır.
- Karşılaştırma:** Birden fazla varlık veya kavram arasındaki benzerlik ya da farklılıkların ortaya koyulmasıdır.
- Örnekleme:** Bir düşüncenin veya durumun okuyucunun zihninde daha somut bir şekilde canlandırılması için başvurulan anlatım yöntemidir.
- Tanık Gösterme (Alıntı Yapma):** Anlatılmak istenen düşüncenin başkalarının görüşlerinden, sözlerinden yararlanılarak açıklanması yoludur.
- Sayısal Verilerden Yararlanma:** Anlatılanları inandırıcı kılmak amacıyla konuyla ilgili yapılmış olan araştırmaların sayısal verilerini ortaya koymaktır.
- Benzetme:** Bir kavramın ya da varlığın başka bir kavram veya varlığın özellikleriyle anlatılmasıdır.
- Öznellik ve Nesnellik:** Anlatıcının kişisel düşüncelerini içeren ifadelerle öznel, herkesçe kabul edilen genel geçer ifadelerle ise nesnel anlatım denir.

Bu tarz sorular şu şekilde karşımıza çıkar:

- Parçada kullanılan anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçada düşünceyi geliştirme yollarından hangilerine başvurulmuştur?
- Bu parçanın anlatım özellikleriyle ilgili olarak hangisi söylenebilir / söylenemez?

PRATİK

- Yaşlı kadın bahçedeki gülleri suluyordu. Bahçe kapısı çalınınca elindeki hortumu kayısı ağacının köküne bıraktı. Kapıyı usulca açtı. Postacı elindeki mektubu uzattı. Yaşlı kadının mektubu aldığı andaki mutluluğu gözlerinden okunuyordu. Postacıya birkaç kez teşekkür etti. Postacı gidince bahçedeki masaya oturdu. Mektubu tekrar tekrar okudu. Vaktin öğle olduğunu fark etmemişti bile.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Betimleme B) Öyküleme C) Örnekleme D) Açıklama E) Karşılaştırma

Çözüm:

Parçanın geneline baktığımızda yaşanmış bir olayın, sade ve anlaşılır bir dille, gözlemlere dayanarak öyküleyici unsurlardan yararlanılmasıyla anlatıldığını görmekteyiz. Ancak parçada betimleyici, örnekleyici ve açıklayıcı anlatıma yer verilmemiştir. Dolayısıyla öyküleme anlatımın biçiminin parçanın tamamına hâkim olduğu söylenebilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

ÇÖZÜMLÜ TEST 2

1. Ayağımı suya soktum. Serindi. Üşümeme aldırmadan ilerledim. Varlığımdan soyunmaktı gayem; hırslardan, nefsin arzularından, yangın yerine dönmüş dünyadan ganimet ummaktan... Kuşlarca, balıklarca hafif, kendinden geçerek hafiflemek... En güzelyise gözü bağlı vicdanın acısını çekmemek... Gittim, su boyumu aşana kadar, martılardan utanarak. Açlıktan nefesi kokmuş karabataktım sanki. Tika basa kul hakkıyla doluydu karnım. Dumanını atarak uzaktan bir gemi geçti, kollarını sahile açmış koşan köpüklü dalgalar bıraktı ardında. Yosunların hışırtısı... Cılızlaşan sesler gün batımına doğru... Gözlerinin nuru azalmış, tortop olmuş, gitme hazırlığında güneş... Karaya vurmuş topal bir denizati, suyu bulandıran kayabalığı; yol yorgunu, emekli... Kumları ele geçirme derdiyle sarhoş birkaç yengeç... Yanan denize batıp çıkan yosuna takıldı gözlerim; kirli, paçavraya dönmüş, yeşili kararmış. Geldi, çıplak bileğime kocaman bir yara gibi yapıştı. Hikâyesini dinledim; gözyaşım denizden taşı; yosunun cılız mumu da titreyerek, iç çekerek söndü.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak;

- I. Dokunma ve işitme duyularına yönelik ifadelere yer verilmiştir.
- II. Benzetme ve kişileştirmeye başvurulmuştur.
- III. Gözlemler nesnel bir bakış açısıyla anlatıma yansıtılmıştır.
- IV. Açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve IV E) III ve IV

2.

- I. Metafizik felsefenin öncüsü sayılan Aristo'ya göre mutluluk, tüm insanların en yüksek arzusu ve hevesidir. Mutluluğa giden yol, erdemden geçer. Başka bir deyişle, insan kendinde en yüksek değerleri var ettiği takdirde mutluluğa erişecektir. Aristo, mutluluğun hissedilebilir bir durumdan ziyade bir hayat tarzı olduğuna inanıyordu. Bu yaşam tarzının temel özelliği, sürekli olarak alıştırmada bulunup her bireyin en iyi yanlarını ortaya çıkarmaktır.
- II. Epikür, mutluluğun yalnızca manevi dünyadan kaynaklandığına inanmıyordu. Aksine mutluluk, dünyevi boyutlarla ilişkiliydi. Epikür, mutluluğa alan yaratmak için denge ve ılımlılık unsurlarının temel olduğu şeklindeki ilkeyi öne sürmüştür. Bu fikir, onun en önemli sözlerinin birinde görülebilir: "Azla memnun kalmayan, hiçbir şeyle memnun kalmaz."
- III. Nietzsche'ye göre huzurlu ve endişesiz yaşamak, hayata daha büyük anlamlar veremeyen vasat insanların arzusudur. Nietzsche, "Mutluluk, sürekli bir iyi hissetme durumudur." şeklindeki görüşe katılmıyordu. Ona göre mutluluk, kısa ömürlüdür ve her an sona erebilecek geçici bir hâldir; gerçek mânâda mutlu olmak, zorlukları aşip hayatı yaşamak için orijinal yollar yaratarak bu güce sahip olduğunuzu kanıtlamaktır.

Yukarıdaki numaralanmış parçalarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Üçünde de açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır.
- B) II ve III. metinlerde tanık gösterme tekniği kullanılmıştır.
- C) I ve III. metinlerde tanımlama yapılmıştır.
- D) Mutluluk kavramının anlamıyla ilgili her metinde farklı bir düşünce vardır.
- E) II. paragrafta öznel bir ifade kullanılmıştır.

9. Önceleri içimin şaha kalkan düzlüğünde
Duyardım vaktin nasıl durduğunu
Bir körün elleriyle arıyorum şimdi geceyi
Kıssaların içine gizlenmiş büyü
Büyütüyor baş ağrılarımı
Uyuyunca boşluğa soruyorum:
Bir insanın gözleri kaç tabut taşıyabilir?
Hem Güneyliyim hem Doğulu
Yüzümün bir tarafı şark çıbanı
Diğer tarafı güneş yanığı
Kalabalığı çok sonradan gördüm
Düştüğüm yolun taşlarıyla döşedim bedenimi
Yalnızlığın kiriymiş tırnaklarımın arasında biriken
Uçsuz bucaksız bir bozkırın sarı nefesinde
Duydum zamanın nasıl ağırlaştığını
Tozdan kulelerde dalgalanan ovayı deniz zannettim
Meğer yüzümü kavuran akan kanmış...
Bunu da çok sonradan öğretti
Annemin buğulu bir camın arkasında kaybolan
ilahileri
Şiirle kandırılmış bir çocuk ne bilir ki...

Bu dizelerin anlatım özellikleriyle ilgili olarak;

- I. Benzetme yapıldığı
- II. Birinci kişili anlatıma başvurulduğu
- III. İmgesel ifadelerden kaçınıldığı
- IV. Karşıt durumlara yer verildiği

yargılarından hangisine ulaşılamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) III ve IV E) Yalnız IV

10. Konuşmalar, yeniden bastırılan yağmurun sesiyle eziliyor. Yağmur insanların iliklerine kadar işliyor, serinlik titretirken, yapraklar yıkandıkça yeşilin en güzel tonları ortaya çıkıyor. Mis gibi toprak kokusu siniyor içimize. Yamacın ucunu yakalayan bulutlar ardı sıra akıyor. Havada gök gürlemesi duyulmuyor. Besbelli bu müthiş yağmur az sonra denecek.

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki duyulardan hangisiyle ilgili bir ayrıntıya yer verilmiştir?

- A) İşitme B) Görme C) Dokunma
D) Koklama E) Tatma

11. Haziran başlarında bir gündü. Hava güzel, gök parlak mavi idi. Tepeye tırmanmaya başladım. Kayalara varınca gördüm ki küçük bir su sızıntısı bir evlek kadar yeri ıslatmış, yeşil çimenler arasında çıkan düğün çiçekleri, papatyalar, yaban süsenleri bu ıslak yeri bir çiçek bahçesine çevirmişti. Kayaların yanından uzaklaşıp tepeye ulaştım. Manzara geniş ve güzeldi. Aşağıda Hacıkadın yeşil bir kurdele gibi kıvrım kıvrım uzanıyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Açıklama- betimleme
B) Tartışma- öyküleme
C) Öyküleme- betimleme
D) Açıklama-tartışma
E) Öyküleme-açıklama

12. Yarım saatlik bir kano yolculuğundan sonra nehrin kenarına yanaştık. Kanoyu sarmaşıklara bağladık. Kılavuzumuz, ben ve Hollandalı, ormanın içine doğru ilk adımımızı attık, dizlerimize kadar suyun içinde ilerliyoruz. Hollandalıya baktım, rengi uçmuş, gözleri fıldır fıldır dönüyor. 15 dakikalık yürüyüşün sonunda sulak arazi bitmiş, orman tamamen yolumuzu kaplamıştı. Kuzeye doğru ilerledik.

Bu parçanın anlatımında;

- I. Açıklama
- II. Betimleme
- III. Öyküleme
- IV. Benzetme

tekniklerinden hangisi ağırlıklı olarak kullanılmıştır?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) I ve IV

9. Bunca korumalı, silahlı evler yok olup gitti de benimki neden duruyor? Anlaşılan o evler korumalı, silahlı oldukları için yok olup gittiler. Korunmak saldırana hem istek veriyor hem de onu hak sahibi ediyor. Her muhafaza savaşı bir kılığa bürünür ister istemez.

Bu parçanın anlatımı için;

- I. Karşılaştırmaya başvurulmuştur.
- II. Tartışmacı anlatıma yer verilmiştir.
- III. Gerekçeli bir anlatıma yer verilmiştir.
- IV. Nesnel bir anlatım söz konusudur.

sonuçlarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) Yalnız IV

10. Dost ve dostluk dediğimiz şey bir tesadüf ya da zorunluluk sonucu edindiğimiz yakınlıklardır. Benim bahsettiğim dostlukta ruhlar o kadar kaynaşmıştır ki onları birleştiren dikişi silip süpürmüş ve artık bulamaz olmuşlardır. Onu neden sevdiğimi bana söyletmem isterlerse bunu ancak şöyle söyleyebilirim: Çünkü o, o idi; ben de bendim. Diğer sıradan arkadaşlıkları sakın buna benzetmeye kalkışmayın: Onları, herkes kadar iyi bilirim. Chilon demiş ki: "Onu (dostunuzu), bir gün kendisinden nefret edecekmiş gibi sevin; ondan, bir gün kendisini sevecekmiş gibi nefret edin." Benim bahsettiğim sade dostluk için hiç yerinde olmayan bu davranış, öteki dostluklara uyabilir. Onsuz yorgun ve bitkin bir hâlde sürükleniyorum: Tattığım zevkler bile, ölümünün acısını daha da artırıyor.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Aynı varlığın zıt durumlarına yer verilmiştir.
- B) Öznel anlatıma yer verilmiştir.
- C) Tanımlamaya başvurulmuştur.
- D) Farklı duyularla algılanabilecek ayrıntılar vardır.
- E) Cümlelerde kişisel yorumlara yer verilmiştir.

11. Şairler, "Kış, şiirsel bir mevsimdir." diyorlar. Peki, aklım bomboşken bu şiirsel mevsimin ilham perileri bana ne yazmam gerektiğini hatırlatacak mı? Haber bültenleri fırtınayı, karı, buzu yüklenip kapımıza gelen kışın kentleri nasıl esir aldığını anlatıyor. Kimse evinden çıkmasın diye anonlar geçiliyor. Nükleer savaş ilan edilmiş gibi konuşuyor spiker. Hep eve davet var. Bir deli çıksa, "Herkes sokağa, kartopu oynamaya çıksın!" emri verse ne güzel olurdu. Baudelaire'in deyişiyle "ev" in içtenliğini artırıyor kış. Baudelaire soruyor: "Güzel bir konut kışın şiirselliğini daha da artırmaz mı?".

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tanık gösterme yapılmıştır.
- B) Kişisel yorumlar vardır.
- C) Kişileştirme yapılmıştır.
- D) Doğrudan anlatım vardır.
- E) Örneklendirme yapılmıştır.

12. Havaya en güzel, en tatlı kokuları saçan çiçek menekşedir, nisan ortasında, bir de ağustos ortasında olmak üzere yılda iki kez açan katmerli ak menekşeler... Sonra misk gülü gelir. Kurumaya yüz tutmuş çilek yaprakları da havaya en iç açıcı, en tatlı kokuyu saçar. Sonra asma çiçekleri gelir, bunlar uzun sert çimenlerin çiçeklerini andırır, ilk açışta küçücük toz yumakları gibi dururlar. Sonra yabangülü gelir. Duvar şebboyları, oturma odalarının ya da aşağı kat odalarının pencereleri altına ekilirse çok güzel koku verir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangilerine başvurulmuştur?

- A) Açıklama-Tanımlama
- B) Açıklama-Betimleme
- C) Betimleme-Tanımlama
- D) Öyküleme-Benzetme
- E) Açıklama-Öyküleme

17. Dilin canlandırıcı bir etkisi vardır. Dile bu büyük gücü veren nedir? Kendiliğinden çalışan bir şartlı refleks mekânizması dolayısıyla, dilin varlığın yerine geçişi! Ünlü Rus âlimi Pavlov, yaptığı denemelerle köpeklerde suni olarak çeşitli şartlı refleksler oluşturmada başarılı olmuştu. Köpeğe acıktığı zaman et verilirken bir de zil çalınır. Bu hareket tekrarlanınca, köpeğin ağızından, sadece zil sesi ile de salyalar akmaya başlar. Tabii zil sesi karın doyurmaz ama etin hayalini uyandırır. İnsanoğlunun hayatında kelimeler de aynı rolü oynarlar: Gösterdikleri eşyanın hayalini göz önünde canlandırır.

Bu parçanın anlatımında konuyu daha anlaşılır kılmak amacıyla;

- I. Tanık gösterme
- II. Tartışma
- III. Örnekleme
- IV. Karşılaştırma

tekniklerinden hangisi ağırlıklı olarak kullanılmıştır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) I ve IV

18. Alman tarihçilerinin dilinde kültür sözü, daha önce mevcut olan medeniyete çok yakın bir anlam kazanır. Bununla beraber birtakım ayrılıklar önerilir. Kültür, insanoğlunun fiziki dünyaya, fiziki çevreye söz geçirmek için sahip olduğu kolektif araçlar bütünüdür. Başka bir deyişle ilim, teknik ve uygulamalarıdır. Medeniyet ise insanın kendini bir düzene sokması, fikirce, ahlakça, ruhça yükselmesi için lüzumlu olan kolektif araçların tümü, güzel sanatlar, felsefe, din ve hukuk gibi...

Bu parçanın anlatımında başvurulan düşünceyi geliştirme yolları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Örneklendirme-Karşılaştırma
- B) Benzetme- Tanımlama
- C) Somutlama-Tanık gösterme
- D) Tanık gösterme-Karşılaştırma
- E) Tanımlama-Karşılaştırma

19. Kalem ele almayı uzun zaman olmuştu sanırım. Ne ben o eski bendim ne zaman olgulara acımıştı. Bildiğim her şey süratle ve bana aldırmandan değişiyordu çevremde. Alışık olduğum ne varsa beni yalnız bırakıp başka bedenlerde yaşamaya gitmişlerdi sanki. Duraksız zamanın duyguları bekleyen tek durak sakini, tek bekleyeni ben kalmıştım. Kaybolmuş şehrin türküsü dudaklarımda eskicinin geçmesini bekliyordum. Oysa eskici bile terk etmişti bu enkaz yığınını. Kimseden aman, kimse-den acıma yoktu geldiğimiz zamanda. Ben inatla insanlığa dair, güzelliklere dair sevdalar peşindeydim. Kişisel bir şeydi bu tabii ki. Yoksa toplum geneline böyle dipsiz bir kuyuya çekme amacında değildim.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öyküleyici bir anlatım kullanılmıştır.
- B) Kişileştirmeye başvurulmuştur.
- C) Anlatımda duyulara ait ayırıcı özellikler kullanılmıştır.
- D) Kişisel düşüncelere yer verilmiştir.
- E) Sözcüklerin çağrışım gücünden yararlanılmıştır.

20. Dil, düşünme eylemi ve düşünce açısından ele alındığında insanı düşünen insan yapar, her şeyin büyük ölçüde dil ortamında yer aldığı ya da doğrudan dile yansıdığı görülür. Gerçekten de dil, bireyin bilincini oluşturan, benliğini biçimlendiren temeldir; bilincin köklerine, bilinçaltının derinliklerine uzanan başlıca insansal işlevlerdendir. Düşünce, us, bilgi, buluş, insansal anlamda ancak dille olanak kazanır. Düşünsel/tinsel oluşum etkeni olan dil, dünyayı anladığımızın egemenliğine sokan temel araçtır, başlıca anlatım yöntemidir; insan yaşamının tüm görünüşleriyle iç içedir: İnsanın hem içindedir hem dışında; hem öznel hem nesnel. Somut uyarılar düzlemini ancak onun aracılığıyla aşabilir insanoğlu.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tanımlama yapılmıştır.
- B) Açıklamaya başvurulmuştur.
- C) Nesnel bir anlatım yapılmıştır.
- D) Karşılaştırmaya yer verilmiştir.
- E) Karşıt anlamlı kelimelere yer verilmiştir.

CEVAPLI TEST 3

1. Hatırlarsanız Meksika Körfezi'nde 2010 yılında yaşanan "BP Deepwater Horizon" çevre felaketi neticesinde 10.000 km² 'lik bir alana yayılan ham petrol sızıntısı derin su ekosistemine çok büyük zarar vermişti. Pennsylvania State Üniversitesinden malzeme bilimci Mike Chung, bu kirlenmeyi temizleyecek formülü ve çözümü bularak "Profesör Temiz" olarak tarihe geçmişti. Bulduğu formülün adı "Petrojel (i-Petrogel)". Bu temizleyicinin temelinde poliolefin denilen plastik benzeri, uzun zincirli bir polimer molekül yatıyor. Teknik olarak, içinde herhangi bir yüzey aktif madde bulunmayan poliolefinin moleküler zincirine birtakım yan dallar eklenmiş. Bu sayede petrol parçacıklarının etrafını çeviren bir poliolefin molekül ağı oluşturulmuş. Kullanılan 500 gr Petrojel yaklaşık 18 kg petrolün etrafını çevirerek sızıntının denize yayılmasını ve kumlara ya da deniz hayvanlarına bulaşmasını engelliyor. Toz hâlinde sızıntının üzerine püskürtüldüğünde de jele dönüşerek petrolü içine alıp sudan ayırıyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Benzetmeden B) Karşılaştırmadan
C) Açıklamadan D) Tartışmadan
E) Tanık göstermeden

2. Antarktika korsan martıları, besin ihtiyaçlarının büyük bir kısmını kril ve balık yiyerek karşılar. Bununla birlikte, penguenlerin yumurtalarını ve yavrularını, hatta bazen penguenleri yiyebilirler. Antarktika gibi diğer iklimlerden daha zorlu bir iklimde yaşayabilmelerinde, bu geniş yelpazedeki beslenme biçimlerinin etkisi büyüktür. Antarktika ana karasında ve yakın çevresindeki adalarda görülürler. Karın en az yağdığı kısım ve ocak ayları arası üreme dönemleridir. Dünyadaki popülasyonları 10-20 bin kadardır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisine başvurulmuştur?

- A) Tanımlama- Örnekleme
B) Tanımlama- Karşılaştırma
C) Sayısal verilerden yararlanma- Açıklama
D) Kişileştirme- Açıklama
E) Açıklama- Tanımlama

3. Taş! Taş! Bir sürü taş! Max ayaklarını sinirli biçimde kuma vura vura sahilde yürüyordu. Babası tatil için ne kadar da kötü bir yer seçmişti. Güneş yoktu, deniz griye boyanmıştı ve yaşlı bir eşek gibi bezgindi. Max gerçekten de bir an boynu bükük ve koca kulaklı bir eşeği gözünün önüne getirdi. Onun dışında kimsenin görmediği bu resme biraz gülmek zorunda kaldı. Babası hemen yanında yürüyeydi gülüşünü fark edip ona nedenini sorardı. Ancak babası kucagında küçük oğluyla birkaç metre arkadan geliyordu. Zır zır ağlayan, başında tek bir tel saç bile olmayan, tek kelime bile söyleyemeyen ve de kahvaltı yaptıklarında yüzü kızarmaya başlayıp bezini iyice dolduran bir bebek. Max o iğrenç kokuyu hatırlayınca kendine geldi. Oysa geçen yaz ne de güzel bir tatil yapmışlardı. Sadece ikisi vardı, Max ve babası. Tunus'taki sıcak sarı kumsal ve turkuaz renkte parıldayan Akdeniz. Her gün birlikte dalgalarla boğuşmuş ve iki hafta sonunda bronzlaşmış biçimde eve dönmüşlerdi. Kısa süre sonra da babası sarışın Sylvia ile evlenmişti. Max sarışınları sevmezdi. Hatta nefret ederdi. Max'ın annesinin dalgalı ve kestane renkli saçları vardı. Babasının koyu saçları ise birbirine dolanmış gibi görünüyordu, sanki biraz önce sert bir rüzgâr onları dağıtmıştı. Belki de bebeğin yakında sarı tüyleri çıkacaktı. Max, bu çocuğun bir gün ona benzeyeceğini düşünemiyordu. Babası "Max, Maaax! Biraz yavaş ol!" diye seslendi. Max içini çekerek arkasını döndü. Babası uzun ve sıksa bacakları ile bir leylek gibi kıyadaki taşların üzerinden atlıyordu. Max'a yetişmek için acele ediyordu. Yüzündeki gülümseme cesaret doluydu ama biraz da acı çekiyordu. Neyse ki bugün Sylvia onlarla birlikte gelmemişti. Baş ağrıyormuş gibi davranmıştı ama belki de bu taşlık kumsalda giyeceği uygun ayakkabısı yoktu.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Görme, işitme ve tat alma duyularıyla algılanacak ayrıntılar vardır.
B) Öyküleyici anlatım ağır basmaktadır.
C) Niteleyici sözcüklere yer verilmiştir.
D) Kişileştirme yapılmıştır.
E) Sözcüklerin çağrışım gücünden yararlanılmıştır.

PARAGRAFTA YAPI

BÖLÜM 2

TAKTİK

Paragraf oluşturma sorularında, bir paragraf oluşturabilecek cümleler dağınık olarak verilir ve öğrencinin bunlardan bir paragraf oluşturması istenebilir. Bu tip sorularda cümlelerin anlamca ve yapıca birbirine bağlanabilmesi aranmalıdır. Amaç kompozisyon yeteneğinin ölçülmesidir. Karışık şekilde verilen cümleleri dizerek anlamlı bir bütün oluşturmak, cümlelerin birbiriyle ilgilerini belirlemeye bağlıdır. Burada dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Öncelikle cümlelerin hepsi okunarak bu cümlelerin ne anlattığı belirlenmeye çalışılmalıdır.
- Eğer bir olay anlatılıyorsa olayın gerçekleşme sırası belirlenmelidir. (Zaman akışı - Oluş sırası)
- Eğer bir fikir işleniyorsa işlenen düşüncenin mantık sırası belirlenmelidir.

Bu tarz sorular şu şekilde karşımıza çıkar:

- ... numaralı cümlelerden anlamlı bir paragraf / parça oluşturulmak istenirse sıralama nasıl olur?
- ... numaralı cümlelerden anlamlı bir paragraf / parça oluşturmak için hangi cümlelerin yerinin değiştirilmesi gerekir?
- ... numaralı cümlelerden anlamlı bir metin oluşturulduğunda metnin giriş / son / ikinci / üçüncü / dördüncü cümlesi hangisi olur?
- ... numaralı cümleler oluş sırasına göre nasıl sıralanmalıdır?

PRATİK

1. I. Kendi mekânına dönmüş olmanın keyfi içinde meydana doğru ağır ağır yürürken karşılaştığı eski tanışlarla selamlaşip ayaküstü bir iki sohbet etti.
- II. Dükkâna girdiğinde, arkadaşı masa başında hesap yapmakla meşguldü.
- III. Bir yıldır ayrı kaldığı mis gibi ada havasını ciğerlerine çekti.
- IV. Sohbetin ardından, bir yıl önce çocukça bir münakaşa yüzünden dargın ayrıldığı arkadaşının dükkânına doğru yola koyuldu.
- V. Ahmet Kaptan, sona kalan birkaç yolcuyla birlikte vapurdan indiğinde ilkbahar güneşiyle yeni yeni kaynaşmakta olan adanın o canım görünümünü bakışlarıyla kucakladı.
- VI. Kendisini o kadar kaptırmıştı ki Ahmet Kaptan'ı ancak yanı başına gelince fark etti.

Yukarıdaki numaralı cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulmak istenirse sıralama nasıl olur?

- A) V - II - I - IV - III - VI B) IV - III - I - V - II - VI C) V - III - I - IV - II - VI
- D) III - I - IV - VI - II - V E) II - III - V - IV - VI - I

Çözüm:

Verilen cümlelerde Ahmet Kaptan isimli karakterin yaşadığı bir olay verilmiştir. Paragrafta bir olay anlatıldığından olayın gelişim süreci ve olayların oluş sırası takip edilmelidir. Ayrıca cümlelerde bir sonraki cümleyi işaret eden anahtar sözcükler de tespit edilerek bir sıralama oluşturulmalıdır. Anlatılanlardan olay örgüsü; Ahmet Kaptan'ın adaya gelmesi, adanın havasını soluması, tanıdıklarıyla selamlaşması, dargın olduğu arkadaşının dükkânına gitmesi ve dükkânda hesap yapan arkadaşının onu geç fark etmesi şeklinde belirlenebilir. Ayrıca I. cümledeki "sohbet etti" ve IV. cümledeki "sohbetin ardından" ifadeleri ile II. cümledeki "meşguldü" ve VI. cümledeki "kendisini o kadar kaptırmıştı ki" ifadeleri; I. cümleden sonra IV. cümle, II. cümleden sonra da VI. cümle, III. cümleden sonra IV. cümle, IV. cümleden sonra VI. cümle şeklinde sıralanır. Bu durumda cümleler "V - III - I - IV - II - VI" şeklinde sıralanırsa anlamlı bir paragraf oluşturulmuş olur. Doğru cevap C seçeneğidir.

23. I. Elde edilen sonuçlar kurumlara, siyasete ve topluma yönelik güven ve aidiyeti güçlendirecektir.
- II. İkincisi ve ilkinden çok daha önemlisi ise vatandaşların içinde yaşadıkları çevreye ve insanlara yönelik ilgi ve dayanışma duygularının artmasıdır.
- III. Belediye hizmetlerine gönüllü katılımın birbirini güçlendiren ikili bir işlevinin olduğu dikkate alınmalıdır.
- IV. Bu yolla, insanlar yabancılaşmadan kurtulacaklar, değerli olduklarını hissedeceklerdir.
- V. Bunlardan biri, belediye hizmetlerinin çok daha etkili ve verimli hâle gelmesi, birçok noktada gönüllü iş gücünden dolayı çok düşük maliyetlerle etkili sonuçlar alınmasıdır.

Yukarıda karışık bir sırayla verilen cümleler aşağıdakilerden hangisine göre sıralanırsa anlamlı bir paragraf oluşur?

- A) I-III-II-IV-V B) III-V-II-IV-I
C) I-V-II-III-IV D) III-V-II-I-IV
E) V-II-III-I-IV

25. Türk ve dünya tarihi açısından çok önemli olmasına rağmen Miryokefalon Savaşı'nın yapıldığı yer hususunda şimdiye kadar kesin bir bilgi mevcut değildi. Konuyla ilgili çalışma yapan tarihçiler farklı farklı yerlere işaret ediyordu. Konuyu araştıran tarihçilerin savaş alanı olarak işaret ettikleri yerlerin başında Isparta/Yalvaç/Kumdanlı, Hoyran Gölü'nün kuzeydoğusundaki Düz Beli Geçidi, Karamık Beli Vadisi, Gelendost Ovası, Çivril'de Kufi Çayı Vadisi geliyordu. Savaşın yapıldığı yerle ilgili olarak en sağlam kanıtlara sahip görüş, son dönemlerde ortaya konulmuştur. Bir jeoloji mühendisi tarafından yapılan bu çalışma ile savaşın Eğirdir Gölü üzerinde bulunan bir geçitte yapıldığı ortaya çıkarıldı. Daha önce iki küçük göl ve bunlar arasında bulunan bir geçidin bulunduğu alan yaşanan bir depremle değişime uğramış, göller arasında bulunan geçit su altında kalmış, iki gölün birleşmesi ile bugünkü Eğirdir Gölü oluşmuştur. Savaşın bir kısmı bahsedilen göller arasındaki geçit ve sonrasında da göl kenarında yapılmıştır. Tarihe meraklı olan bu mühendis, konuyla ilgili tarihî kaynakları da taramış, bölgede ve tarihî kaynaklarda yer adları ile ilgili araştırmalar yapmış, arazi yapısında yaşanan değişimleri incelemiş ve nihayetinde de savaşın yapıldığı yerle ilgili soru işaretleri ve çelişkileri ortadan kaldırmıştır. Bu çalışma tarihî bilgilerin yeni kanıt ve bilgilerle değişebileceğini göstermesinin yanı sıra bizleri şu gerçekle bir kez daha yüz yüze getirmektedir: -----

Düşüncenin akışına göre bu paragraf aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülmelidir?

- A) Türk tarihiyle ilgili araştırmalarda yalnız tarihçilerin bilgi ve deneyimlerine güvenmek, tarihi olayların sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel boyutlarının göz ardı edilmesine yol açabilir.
- B) Tarihi olayları incelerken olayın yaşandığı dönemin koşullarının, coğrafyasının bilinmesi ve değerlendirmelerin geçmişin şartlarına göre yapılması gerekir.
- C) Jeoloji ve arkeoloji bilimlerinin yardımıyla birçok tarihi olayın iç yüzü ve bilinmeyen noktaları gün yüzüne çıkarılmıştır.
- D) Miryokefalon Savaşı'nın yapıldığı yerle ilgili ortaya atılan bütün görüşlerin gerçeği yansıtmadığı anlaşılmıştır.
- E) Tarihi olayların araştırılmasında bilimsel tekniklerin kullanılmaması, elde edilen bulguların ve varılan sonuçların tartışmaya açık olmasına neden olur.

24. ----- Biz yaşam içinde bunları ortaya koymak, kullanmak ve geliştirmek isteriz. Kabiliyetimizi, kapasitemizi ve gizil güçlerimizi kullanıp geliştirebileceğimiz en etkili ortam da mesleğimizdir. Çalışarak, üreterek yeteneklerimizi geliştiririz, geliştikçe kendimizi daha değerli ve yeterli hissederiz, saygınlık kazanırız; iş etkinlikleri yolu ile insanlarla olan etkileşimimiz artar, belli roller ve görevler yoluyla sosyal kimliğimizi kazanırız. Ancak mesleki doyuma ulaşmadan psikolojik olarak sağlıklı bir yaşam söz konusu değildir.

Düşüncenin akışına göre bu parçanın başına aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yetenekli olmak, yaşam boyu kazanılan bir kimlerin doğru kullanılmasıyla mümkündür.
- B) Çevresinde saygınlık görmek isteyen herkes, öncelikle yaşadığı toplumun değer yargılarına saygı göstermelidir.
- C) Kendisiyle barışık olan insanlar, yaşamın güçlükleriyle daha kolay başa çıkabilirler.
- D) Sosyal yaşam içinde birbirinden farklı görev ve sorumluluklar üstleniriz.
- E) İnsanın doğuştan getirdiği belli düzeyde yetenekleri ve potansiyeli vardır.

ÇÖZÜMLÜ TEST 3

1. I. O sebeple şiddet uygulamasına maruz kalmak da şiddet uygulamada bir etkidir.
- II. Annesini, kız kardeşini döven erkek çocuğunun çevrede itibar görmesi, bu hareketinin onun ne kadar duyarlı ve hassas biri olduğunun göstergesi sayılması da sosyal sebeplerden birisidir.
- III. Şiddet, aslında öğrenilen bir davranıştır.
- IV. Bu durum, atasözlerimizde yer alan ve halk arasında sıkça dillendirilen "Kızını dövmeyen dizini döver", "Kadının karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeyeceksin" anlayışında ifadesini bulur.
- V. Diğer önemli husus ise şiddetin toplum tarafından paylaşılan bir değer yargısı olmasıdır.

Yukarıda karışık bir sırayla verilen cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulmak istenirse hangi cümle baştan üçüncü olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Okuyoruz, beğeniyoruz, paylaşıyoruz; kelimelerin büyüyle sarhoş oluyoruz, o sarhoşlukla anlamları elimizden kaçırıyoruz. (I) Söz bir performans sanatına dönüştü, hafifledi, anlamları beraberinde taşıyamaz oldu. (II) Etkileyici cümleleri aramızda dolaştırıyor ama onlardan etkilenmiyoruz. (III) Sözün insan ilişkilerini güçlendiren, insanları ortak bir duyguda birleştiren, duygudaş kılan yanları da vardır. (IV) Oysa hayata dokunma kabiliyeti olan kelimelerin bizim hayatlarımıza da dokunması, orada bir şeyleri değiştirmesi gerekirdi. (V) Öyle olmuyor sanki; biz hiçbir kelimeye, o kelimelerin yan yana gelerek inşa ettiği anlama dair bir dikkat biriktirmeden içimizde, gelip geçiyor bütün sözler gözümüzün önünden.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi paragrafın anlam akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Kar taneleri, sanki bizi rahatsız etmekten, uyardırmaktan çekinir gibi usulca düşüyor, sessizce dokunuyorlar dünyanın tenine. (I) Ağızlarını açıp o kar tanelerinin üçünü beşini yakalamaya, birer küçük serinlik olarak dillerinin üstüne kondurmaya çalışıyor birkaç çocuk. (II) Kar beyazına düşen aydınlıklarıyla pembeleştiriyor etrafı, üşümüş sokak lambaları. (III) Uydu antenleri karla örtüldüğü için olacak, yayınlar kesik. (IV) Kar, hiç beklenmedik bir anda yağmaya başladığı için belediye de hazırlıksız yakalanmış oldu. (V) İyi ya işte, pencerelerde kar tanelerinin canlı yayını var; koltuğu pencerenin yakınına, orta kahveyi sehpayaya koymak, bu olağanüstü gösterinin doyasıya keyfine varmak var şimdi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi paragrafın anlam akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) Tarihin çeşitli dönemlerine baktığımızda, bugünün sosyal medyasına çok benzeyen iletişim ağlarına rastlıyoruz. (II) "Sosyal Medyanın İlk 2000 Yılı" adlı yazımda bundan söz etmişim. (III) Hani şu bizdeki karşılığı kiraathane olan, ayrıca şu son günlerde pek bir tartışılan... (IV) Şimdi sosyal medyaya çok benzeyen bir diğer iletişim ağından, kahvehanelerden söz edeceğim.

Bu parçanın anlamlı bir bütün oluşturması için numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) III ve IV B) I ve III C) II ve IV
D) I ve II E) II ve III

17. Ne güzel söyler Aisopos: “Sineğin biri araba tekerleğinin dingiline konmuş, amma da tozuttum ha! demiş.” Böhürlenen insanlar da ancak şöyle bir ucundan tutmuş oldukları ya da daha büyük bir gücün başardığı işleri kendileri gerçekleştirmiş gibi davranırlar. Böhürlenen kişi başkalarıyla çatışmak zorundadır; çünkü -----

Bu paragrafın sonuna, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) kendini beğenme duygusundan kurtulamaz.
- B) başarmak için gerekli olan gücü bulamayınca gergin olur.
- C) bütün böhürlenmesi, kendisini onlarla karşılaştırmaya dayanır.
- D) kıskançlık duygusunun baskısı altındadır.
- E) gücünün sınırlı olduğunu kabul eder.

18. (I) Sanayinin gelişmesiyle tarım alanında çalışan insanlar hızla sanayi alanlarına ve kentlere doğru göç ettiler. (II) Çünkü sanayileşmeyle birlikte tarım sektöründe insan gücüne dayalı üretimin yerini makineler aldı. (III) Dünya nüfusunun büyük çoğunluğu tarım sektöründe çalışmaktayken bu oran sanayileşmiş ülkelerde hızla sanayi sektörünün lehine değişmeye başladı. (IV) Bundan dolayı şehirlerde nüfus hızla arttı ve günümüzün metropol denilen büyük şehirleri ortaya çıktı. (V) Tüm bu gelişmeler şehirlerde altyapı sorunlarına, çevre kirliliğine ve çarpık kentleşmeye neden oldu.

Bu parçada “Şehirlerde ise yeni kurulan fabrikalarda iş gücü ihtiyacı ortaya çıktı.” cümlesi, numaralanmış cümlelerin hangisinden önce gelmelidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

19. Eskiden her mahallenin kendine özgü bir havası, bir hayat tarzı vardı. Şimdi ise birbirinin kopyası aynı tipte, soğuk, cansız binlerce apartman, ruhsuz beton kütleleriyle bütün şehirleri aynileştirmiş, şehirlerin, mahallelerin ruhu yok olmuştur. Artık her yer aynı ve hiç kimse bir yere ait değil. Mahalleler kendine özgü kimliği olan ve yine dinî, sosyal merkezleri, küçük çarşıları, çeşmeleri, küçük imalathaneleri ile “kendine yeten yerler”di. Her mahalle bir duvarla olmasa bile bir ağaçlık bölge ya da bir dere gibi tabii bir engelle birbirinden ayrılıyordu. Mahallede kendiliğinden bir otokontrol vardı çünkü -----

Parçanın sonuna, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) herkes birbirini tanır, hiç kimse bir başkasına zarar vermeyi kolay kolay göze alamazdı.
- B) mahalleye yabancıların girmesi hemen herkesin dikkatini çekerd.
- C) insanlar her bakımdan bir rekabet halindeydi.
- D) mahalle halkı sıkça bir araya gelir, çevresel ve kültürel sorunlara çözüm arardı.
- E) komşuluk ilişkilerinde karşılıklı güven çok önemliydi.

20. I. Örneğin savaş yılları.

II. Öyle dönemler olur ki birçok şey bulunmaz.

III. Benim gibi, çocukluğu İkinci Dünya Savaşı'na rastlayanlar bunu çok iyi bilir.

IV. O yıllarda, insanın yaşaması için gerekli besinler bile az ve zor bulunurdu.

V. Onu alabilmek için de fırınların önündeki kuyruklarda beklemek gerekirdi ama yediğimiz zaman da öyle tatlı gelirdi ki o ekmekler!

VI. Anımsıyorum, yetişkinlere bir gün için yarım ekme, biz çocuklara çeyrek ekme verilirdi.

Yukarıda karışık olarak verilen numaralı cümleler aşağıdakilerden hangisi gibi sıralanırsa anlamlı bir paragraf oluşur?

- A) I-III-II-V-IV-VI
- B) II-I-III-IV-VI-V
- C) II-I-IV-III-VI-V
- D) III-I-II-VI-V-IV
- E) VI-II-I-III-V-IV

CEVAPLI TEST 1

1. Medya iletileri, aslında yapımcıların öznel kararları ve yorumlarından oluşur. (I) Muhabirler, binlerce olgu ve olay arasından bir seçim yaparak kendilerince neyin ve kimin önemli olduğunu ifade ederler. (II) Örneğin binlerce önemli haberin arasına, bizi hiç ilgilendirmese de bir ünlünün yaşamına dair bir ayrıntıyı sıkıştırabilirler. (III) Reklamcılar, ürünlerini kullanınca sorunlarımızın anında çözüleceğini söyleyerek buna inanmamızı beklerler. (IV) O zaman tüketiciler olarak medyanın karşısında boş bir kap gibi durup bizi kendi yorumlarıyla doldurmalarını bekleyemeyiz. (V) Aksine medyanın bize sunmuş olduğu yorumlarda belli bağlantılar yakalamaya çalışmalı, kendi yorumlama ve bilgi oluşturma sürecimizin farkında olmalıyız.

Yukarıdaki parça iki paragrafa ayrılırsa ikinci paragraf hangi cümleyle başlamalıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İnsanlar tarafından daha verimli bitki ve hayvan ırklarının elde edilmesi ıslah çalışması olarak adlandırılır. (I) Bu yöntemle istenmeyen özellikler yapay seçim yapılarak ayıklanıp istenilen amaçla yönelik olanların bir araya getirilmesi sağlanır. (II) İnsanlar, aynı türün farklı özelliklerine sahip bireylerini çaprazlayarak çeşitli özellikler bakımından atalarına göre daha üstün yavrular elde etmişlerdir. (III) Teknolojinin gelişmesiyle birlikte farklı canlıların genleri kullanılarak yapılan ıslah çalışmaları, tarım ürünleri üzerinde yoğunlaşmıştır. (IV) Örneğin sıcak ortamda yetişen bir çilek bitkisine soğuğa direnç gösteren bir canlının bazı genleri aktararak soğuğa dirençli çilekler elde edilebilmiştir. (V) Ayrıca zor ve olumsuz koşullara dayanıklı, kaliteli besinler ıslah çalışmaları sayesinde üretilebilmektedir.

Bu parça iki paragrafa ayrılırsa ikinci paragraf kaç numaralı cümleden başlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Bir başka ifadeyle dil, bizim "insan olma" noktasındaki kimlik ve kişiliğimizi inşa eden aslı değerlerin başında yer alır.
II. Bununla birlikte dil, sadece basit bir iletişim vasıtası değildir ve bu dar çerçeveye hapsedilemez.
III. Dilin, bunun dışında bireysel ve toplumsal pek çok işlevi daha vardır.
IV. Unutmamak gerekir ki insan, dille varlıkları tanır, dille düşünür, dille inanır, dille dua eder, dille hayal kurar, dille rüya görür ve kendisini ifade eder.
V. Bunların başında da insanın hem bireysel hem de sosyal bakımdan gelişmesinin temel dinamiklerinden birisi olması gelir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olmaya en uygundur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Bunların tümünü içeren mecra sosyal medya olarak adlandırılır.
II. Bundan dolayı bu mecraı kullanan müzisyenler veya ürün sahipleri bu ortamdaki verileri sürekli beslemek zorunda kalır.
III. Bu mecra süregelen alışkanlıkları değiştiren üretim, tüketim, tanıtım, ulaşılabilirlik gibi birçok bakımdan yeni bir çıkış açar.
IV. Dijital-elektronik ortamda; geleneksel medya araçları olan yazılı, görsel ve işitsel basın organları vardır.
V. Böyle olunca müzik ve kültürle ilintili olarak özellikle ezgi ve şiirsellik barındıran sözlü gelenek ürünlerinin tanıtımını ve ulaşılabilirliğini kolaylaştırırken öte yandan hızlı tüketimini etkiler.

Yukarıda karışık bir sıra halinde verilen cümlelerle anlamlı bir bütünlük oluşturulursa sırasıyla ilk ve son cümleler hangileri olur?

- A) V ve II B) III ve I C) I ve V
D) II ve IV E) IV ve II

17. (I) Modern dünyada televizyonda yer alan programlar, insanlara gündelik hayatın rutin ve sıkıcı ortamından kaçış olanağı sağlamaktadır. (II) Eğlence ihtiyacı, insanların televizyona olan bağımlılığını arttırmış ve bu durumda televizyon yöneticileri de daha fazla eğlence programını halka arz etme yolunu tercih etmişlerdir. (III) Özellikle müzik, mizah, drama ve spor kitlelere verdiği rahatlama ve kaçış duygusuyla televizyon yöneticilerinin en çok önem verdiği alanların başında gelmektedir. (IV) İnternetin sağladığı imkânların akıllı telefon, bilgisayar, televizyon gibi teknolojik aletlere entegre edilmesi de eğlence anlayışımız üzerinde ciddi değişimlere yol açmıştır. (V) İletişim için eskiden kil tabletler vardı, artık tablet bilgisayarlar var.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istenirse ikinci paragraf hangi cümleyle başlamalıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Siz ne kadar "etkilenmiyorum" deseniz de bilinçaltınız ayırım yapar çünkü dünya propaganda makinesini beyninize yıllardır yerleştirmiştir. (I) Örneğin tembellikleriyle tanınan Meksikalıların çevirdikleri bir filmde kötü bir adam varsa esmer ve siyah saçlıdır. (II) Yapılan bir araştırma, Meksika'daki esmer toplulukların ülkenin yerli ırkı sayılan Azteklerden geldiğini gösteriyor. (III) Öte yandan Şirinler çizgi filmindeki Şirine, büyü ile kötü bir kız hâline geldiğinde saçları siyah olur; iyi kalpli olduğunda tekrar sarışın hâle gelir. (IV) Öyle bir dünya olmaya başladık ki insanlar giyimleri ile karşılanır, kuşamları ile uğurlanır olmaya başladı. (V) Telefon markamız kişiliğimizi belirler oldu, kolumuzdaki saat toplumdaki yerimizin göstergesi oldu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

19. Her toplumun kendine özgü bir yaşam biçimi vardır, bu yaşam biçimi kültürü oluşturur. (I) Farklı toplumlar farklı şekillerde giyinir, yer, içer, konuşur, şakalaşır, eğlenir. (II) Kültürün alt yapısını oluşturan önemli unsurlardan biri de hiç kuşkusuz dil ve edebiyattır. (III) Örneğin bir Amerikalının mizah anlayışı ile bir Türk'ün mizah anlayışı arasında farklar vardır. (IV) Gazete, radyo, televizyon, internet gibi medyanın yaygın olmadığı zamanlarda toplumlar arasındaki kültür farkı daha belirgindi. (V) Günümüzde ise bilişim teknolojisinin gelişmesi ile insanlar dünyanın öbür ucundaki insanların nasıl yaşadıklarını görebiliyor, bu da aslında kültürlerin birbirinden etkilenmesini ve birbirine benmesini sağlıyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

20. Şanlıurfa'ya 15 km uzaklıkta olan Göbeklitepe, günümüzden yaklaşık on iki bin yıl önce inşa edilmiş ve dünyanın bilinen ilk büyük tapınağı olma özelliğini taşımaktadır. (I) Boyları üç ile altı metre arasında değişen T biçiminde sütunlar ile çevrilmiş bu tapınağın merkezinde yine T biçiminde iki büyük sütun karşılıklı olarak yer almaktadır. (II) T biçimindeki sütunlarda kol ve el tasvirleri bulunduğu için bu sütunların stilize edilmiş insanı temsil ettiği kabul edilmektedir. (III) Göbeklitepe yakınlarında bulunan irili ufaklı heykeller, Neolitik Çağ'ın özgün eserleri arasındadır (IV) Ayrıca bu sütunlar üzerinde aslan, boğa, yaban domuzu, tilki, yılan, turna ve yaban ördeği gibi hayvan tasvirleri, bitki figürleri ve soyut semboller bulunmaktadır. (V) Bunlardan en önemlisi T biçimindeki sütunlardan birinde aşağı doğru iner biçimde tasvir edilen aslan kabartmasıdır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

PARAGRAFTA TANITILAN KİŞİ VE ESER

BÖLÜM 3

TAKTİK

Paragrafta tanıtılan kişi veya eserle ilgili olan sorular çözülürken dikkat edilmesi gereken özellikler aşağıda sıralanmıştır.

- Önce paragrafın soru kökü okunmalı, soru kökünde ne istendiği tam olarak belirlenmeden paragraf metnine veya seçeneklere geçilmemelidir.
- Bu sorular çözülürken seçeneklerde verilen niteliklerin paragrafta anlatılan kişiye veya esere ait olup olmadığına dikkat edilmelidir.
- Paragrafta anlatılan kişi veya eserin özelliklerinin anlatıldığı cümlelerin altı çizilmeli ve bunlar dikkat edilerek okunmalıdır.
- Kişinin iç dünyasının, duygularının öne çıktığı paragraflarda kişinin iç dünyasına ait özelliklerin ve anlatılan davranışların neler olduğuna dikkat edilmeli, bunları belirten cümlelerin altı çizilmelidir.

Bu tarz sorular şu şekilde karşımıza çıkar:

- ...sözü edilen eser/kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir / söylenemez?
- ...kendinden böyle söz eden yazar için aşağıdakilerden hangisi söylenir / söylenemez?
- Bu parçanın yazarı aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?
- ... böyle söyleyen bir kişinin aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenir / beklenemez?

PRATİK

1. Bireyselleşme, kişinin farklı yönlerini yitirerek bayağı bir birey hâline gelmesidir. Bireyselleşen kişi, hedefini kaybetmiş kişidir. Bireyselleşme nasıl olur? Kişi törpülüne törpülüne günlük yaşamın amansız çarklarından biri olur. Adalet Ağaoğlu'nun "Fikrimin İnce Gülü" adlı romanındaki Bayram gibi. Bayram bozulma tedirginliğini duyar ama ona karşı koyamaz. Eşsiz bir mercedesese sahip olma isteği onun bütün duygularını köreltmıştır. Bu isteğine ulaşmak için her yolu dener ve her bireye benzer. Diğer bir deyişle bireyselleşir.

Parçada sözü edilen kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Amacı uğruna çok çalışarak amacını gerçekleştirmiştir.
- B) Herhangi bir özelliği olmayan sıradan biri hâline gelmiştir.
- C) Kültürel olarak değişmelerin ve gelişmelerin farkında olup ona göre davranabilmiştir.
- D) Kültürel değişmelere ayak direten, kabul etmeyen biridir.
- E) Günlük yaşamında kendi hâlinindedir ve kimse ile herhangi bir iletişimi yoktur.

Çözüm

Parçada verilen "Bireyselleşme, kişinin farklı yönlerini yitirerek bayağı bir birey hâline gelmesidir. " ifadesi bireyselleşmenin tanımıdır. Bu tanımdan hareketle bireyselleşen birinin sıradan, artık kimseden farklı bir özelliği olmayan biri hâline geldiği söylenir. Buna göre parçada söz edilen Bayram da bireyselleştikğine göre bu kişi için sıradan biri olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Buna göre B seçeneğinde verilen "Herhangi bir özelliği olmayan sıradan biri hâline gelmiştir." ifadesi bu kişi için söylenebilecek en doğru yargıdır. Doğru cevap B seçeneğidir.

14. Kendimi bildim bileli edebi metinler kaleme alıyorum. Bir fikri, hatırayı, gözlemi estetize etme sürecinin aynı zamanda bir kendini iyileştirme işlemi de olduğunu söyleyebilirim. Bu kendini iyileştirme işlemi bir bakıma kendilikle ilgili mesafeyi yeniden kavramak anlamına geliyor. Kendini nereye kadar tanıyabilir, kurcalayabilir ve bir metne dökülsün? Duyarlıklarını, hayallerini ve kurgularını paylaşırken kişinin mahremiyetini saçıp savurduğu öne sürülür bazen. Yazarlık hayatım boyunca sıklıkla benzeri endişeleri dile getiren sorulara cevap vermek zorunda kaldım ve bazen de bir hikâyenin peşinde giderken aynı soruyu yeniden, farklı bir şekilde sordum kendime. Hayat bize sürekli maskeler takınmamızı öğütüyor, değil mi? Kendimizi sakınmamız, korumamız için ne çok sebebimiz var! Yalan dolan, ihanet, kıskançlık, kin, vefasızlık ve sadakatsizlik yüzünden insanlar sahici anlamda “kendi” olmanın veya olamamanın sıkıntılarıyla sürdürüyorlar hayat yolculuklarını.

Bu parçada düşüncelerini aktaran yazar, aşağıdaki ifadelerden hangisini kullanırsa kendisiyle çelişmiş olur?

- A) Yazarlık, insanın kendine bir anlam vermesine zemin hazırlar.
- B) Yazar, yazma serüveninde kendini tanır ve keşfeder.
- C) Yazarı güçlü kılan “kendi” olması değil, “başkası” olabilmesidir.
- D) Kınanma ve ayıplanma korkusu, yazarların ifade alanını kısıtlamaktadır.
- E) Bir yazarın kendini esere yansıtması kolay iş değildir.

15. Onun, sorunları bireysel ya da kendi başına değil, tarihsel ve toplumsal temelde kavrayışı da eserlerine evrensellik kazandırmıştır. Eserleri farklı dillere çevrilmiş, yayımlanmış ve bugün de birçok ülkede yayımlanmaktadır. Ayrıca anlatımındaki sürükleyicilik, diyaloglarındaki doğallık ve gerçeğe uygunluk nedeniyle pek çok eseri sinemaya, tiyatroya, televizyona uyarlanmıştır.

Parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?

- A) Olayları derinlemesine ele alan
- B) Ünü kendi alanının dışına taşan
- C) Sanatını edebiyat dışındaki alanlarda da icra eden
- D) Etkileyici bir anlatımı olan
- E) Kişilerini gerçekçi bir formda kurgulayan

16. Kötü bir yazar iyi bir romancı olabilir mi? İlk başta olamazmış gibi geliyor insana. Ama bunca yıldır Orhan Pamuk'un yapıtlarını göklere çıkaran ünlü eleştirmenlerimize, özellikle de şu son aylarda aynı yazarın Kara Kitap adlı romanı konusunda yazılanlara biraz olsun değer veriyorsanız, bu soruyu “Evet, bazı bazı”, “Evet, neden olmasın?” ya da “Evet, olabilir; hatta iyi romancı olabilmek için önce kötü yazar olmak gerekir!” biçiminde yanıtlamanız gerekir. Çünkü kimi yazarlarımızın öve öve bitiremedikleri bu kitabı alıcı bir gözle okumayı denerseniz, kötü çevirileri bile gölgede bırakan hantal anlatımı, tekdüze ve topal tümceleri, günümüz Türkçesinin çok gerilerinde kalmış sözcük dağarcığı, sıradan imgeleri karşısında, böyle bir kitabın yazarını “iyi yazar” olarak nitelemenin olanaksız olduğunu görürsünüz.

Bu paragrafta yazar, sözünü ettiği sanatçının;

- I. Başarılı çeviriler yapamaması
- II. Anlatımının akıcı olmaması
- III. Alışılmış temalara sıkça yer vermesi
- IV. Dile bir yenilik getirememesi

özelliklerinden hangisini eleştirmemiştir?

- A) Yalnız I
- B) I ve IV
- C) I ve III
- D) Yalnız III
- E) II ve IV

17. Yazarın anlatımı süssüz ve yalındır. Vurgular diyaloglar ve ustalıkla betimlemelerle anlattığı insanların hayatlarındaki, davranış biçimlerindeki yalınlıktadır. Öte yandan diyaloglar anlatımın gelişmesinde ve kahramanların karakterlerini belirlemede önemli bir araçtır. Böylece ruhsal çözümlere pek fazla girmeden çizilmiş tipler gerçeklik kazanır, öne çıkarlar.

Parçada tanıtılan sanatçı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yaratılarında doğallığa önem vermektedir.
- B) Kişilerini, ait oldukları sosyal çevrenin diliyle konuşturmuştur.
- C) Kişilerini ustaca konuşturmuştur.
- D) Karakterlerin iç dünyalarını yüzeysel olarak vermektedir.
- E) Kolayca anlaşılacak bir anlatım tarzına sahiptir.

ÇÖZÜMLÜ TEST 2

1 ve 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Hâmid'in eserlerinin çoğunda olduğu gibi Makber'de de ifade gücü, şiir dilindeki ustalık ve lirizm eserin bütününde aynı kuvvette değildir. Özellikle eserin son üçte birinde tahkiye ve vak'alar çoğaldıkça lirizm kaybolur. En lirik parçalar ise tabiat tasvirlerinde bir çeşit panteizme ulaştığı, ölüm karşısında aczini dile getirdiği, isyan ve teslimiyet duygularıyla kendi inancını sorguladığı mısralardadır. Makber, ilk yayımlanışından itibaren tenkitçi ve araştırmacıların dikkatini çekmiş, olumlu ve olumsuz pek çok görüş arasında Hâmid'in en güzel eseri olduğu kadar Türk edebiyatına şekil ve muhteva bakımından getirdiği yenilik üzerinde de durulmuştur. Abdülhak Hâmid'in eserlerinde ölüm temasının başlangıcı gibi sonu da Makber'le değildir. Makber'in yayımlanışını Türk edebiyatında yeni bir devrin başlangıcı olarak kabul eden Tanpınar, Garam'daki bir hadiseye dayanarak ondaki ölüm temasının bir musallat fikir gibi çocukluk yıllarından başlayıp hayat boyu devam ettiğini söyler. Makber'le aynı yıl yayımlanan "Ölü", "Bunlar Odur" ve "Hacle" adlı şiir kitapları da bütününü aynı tema etrafında şekillenmiştir.

1. Bu parçadan hareketle Makber ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Lirizmin etkisinin olay ağırlıklı bölümlerde biraz daha az olduğu
- B) Hem iyi hem kötü eleştiriler alan bazı yenilikler getiren bir eser olduğu
- C) Konusunun şairi çocukluğundan bu yana meşgul ettiği
- D) Şairin en önemli eseri olduğu düşüncesinin, yazarlar tarafından kabul gördüğü
- E) Şekil ve konu olarak daha öncekilerden farklı olduğu

2. Bu parçadan hareketle Garam ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yazarın yazmış olduğu ilk eser olduğu
- B) Kendi hayatından bazı izler taşımaktadır.
- C) Diğer eserlerindeki konuların belirleyicisi olmuştur.
- D) Ölümle ilgili yazmış olduğu ilk eserdir.
- E) Konu ve şekil yönüyle diğer eserlerinden oldukça farklıdır.

3. Aytmatov'un eserlerini okumak, bir türküye ansızın tutulmak gibidir çoğu zaman. Okuduğunuz ilk eseri hangisi olursa olsun ileride benliğinizi saracak, damarlarınıza karışıp gönlünüzü fethedecek ve ardından başka başka Aytmatov kitaplarına sizi taşıyacak bir öncüdür o. Tıpkı Tolstoy'un, Hugo'nun, Dostoyevski'nin kahramanları gibi onun kahramanları da geride bıraktığınız her kitabının ardından zihninizde, içinizde bir yerlerde yaşama-ya, umulmadık mekânlarda karşınıza çıkmaya başlar. Dünyaya, eşyaya, etrafınıza bakınırken zaman zaman onun kahramanları gibi düşünmekten kendinizi alamazsınız.

Bu parçada Cengiz Aytmatov'un eserleriyle ilgili olarak;

- I. Okuyucuya yaşanmışlık duygusunu güçlü bir şekilde hissettirdiği
- II. Kendi düşüncelerini kahramanlarına yüklediğine
- III. Tanınmış yazarların eserleriyle boy ölçüşecek düzeyde olduğu
- IV. Okuyucuda güçlü bir merak duygusu uyandırdığına

özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) Yalnız IV

CEVAPLI TEST 1

1. Türkçeyi en güzel kullananların içinde olan Refik Halit Karay'ın bu eseri, yakın tarihimizin, mütareke döneminin ve Cumhuriyet öncesinin oldukça kritik günlerini bütün ayrıntılarıyla veren anılarıyla doludur. Karay, bu kitabında hayli ağır bir dil kullanarak okuyucuyu şaşırtmıştır. İstanbul'da İngiliz, Anadolu'da Yunan işgaliyle başlayan günlerde; yaptığı görevler ile mesleği olan gazetecilik arasında vuku bulan olaylara çok yakından tanık olmuş, bir yandan devletin ileri gelenleriyle birlikte çalışmış, diğer yandan da gazeteciliğini köşe yazılarıyla sürdürmüştür. Kişisel gözlemleri ve düşünceleriyle İstanbul'daki havayı yansıtmış, çeşitli şahsiyetler hakkında yorumlarını aktarmıştır. Görüş ve düşünceleriyle dolu olan kitap, edebiyat ve edebiyatçılarımızın tarihi bakımından da hayli önemlidir. Refik Halit Karay, özellikle o dönemde İstanbul'daki hükümetlerin kurulmasına ve yıkılmasına ait gözlemlerini açık açık anlatarak olumlu veya olumsuz yorumlarını da eklemiştir. Kitap, Karay'ın İstanbul'u bir kaçak gibi terk edişyle bitmektedir.

Bu parçadan hareketle Refik Halit Karay ile ilgili olarak;

- I. Eseriyle bir dönemin sosyal ve siyasi hayatına ayna tuttuğu
 II. Düşünceleriyle Milli Mücadele'nin öncü şahsiyetlerinden biri olduğu
 III. Önceki eserlerinde daha yalın ve açık bir dil kullandığı

sonuçlarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2. Hayallere, umutlara ve insan sevgisine dair bir roman... İhtimal, aynı zamanda çelişkiler, düş kırıklıkları, unutulmalar, savrulmalar arasında bocalayan bir kuşağın sevgi arayışının romanı. Merkezinde ise en ince ayrıntılarına gözlemlenmiş sahici hayatlar var. Selma Sancı, bu ikinci romanında da umudu besliyor; küçük insanların büyük aşklarına, büyük özlemlerine ışık tutarken daha güzel, daha anlamlı bir hayatın ihtimal dâhilinde olabileceğinin altını çiziyor.

**Bu parçada sözü edilen eserle ilgili aşağıdaki-
lerin hangisine değinilmemiştir?**

- A) İnsanın çeşitli duygu ve durumlarını ele aldığına
 B) Yazarın ilk eseri olmadığına
 C) Konusunu yaşanmışlıklardan aldığına
 D) Sıradan insanların duygu dünyasına yer verdiği-
ğinden
 E) Hayatın anlamsızlığını sorguladığına

3. Karakterlerim kitabın neredeyse tek sosyal ilişki olduğu dönemden geliyorlar. Bir taraftan geçmişteki dostluk ve güvene dayalı ilişkilerini sürdürme çabası içindeler, diğer yandan buldukları koşullarla, karşılaştıkları sorunlarla nasıl baş edeceklerini bilmemekle birlikte, ayakta kalmaya çalışıyorlar. Dolayısıyla birdenbire yalnız kalan, arkadaşlarından kopan, çevreleri boşalan insanlar için kitapevi, sokaklar bir tür soluk alma ve hayata tutunma yeri oluyor. Okudukları kitaplar, yazarlar da bu çabalarıyla uyumlu.

**Bu parçada sözü edilen roman karakterlerinin
en belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisi-
dir?**

- A) Yaşamın anlamını sorgulamaları
 B) Güçlükler karşısında çaresiz kalmaları
 C) Yalnızlık duygusundan hoşlanmaları
 D) İçlerindeki boşluğu kitaplarla doldurmaya çalış-
maları
 E) Yeni kuşakla düşünce çatışması yaşamaları

PARAGRAFTA KONU VE ANA DÜŞÜNCE

BÖLÜM 4

TAKTİK

Ana düşünce parçadaki tüm düşünceleri kapsar. Okura verilmek istenen asıl mesajdır.

Olay yazılarında ana düşünce parçanın genelinde verilir.

Paragrafta üzerinde durulan düşünce, olay ya da duruma konu denir.

Paragrafın konusu genellikle ilk cümlelerde bulunur.

Paragrafın konusunun bulunması için "Bu metinde neden söz ediliyor?" ya da "Bu metinde ne anlatılıyor?" soruları sorulur.

Bu tarz sorular şu şekilde karşımıza çıkar:

- Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçada anlatılmak istenen asıl düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parça, aşağıdakilerden hangisine cevap olarak söylenmiş olabilir?
- Bu parçaya dayanılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?
- ... numaralanmış cümlelerin hangileri paragrafın ana düşüncesini taşımaktadır?
- ... hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

PRATİK

1. Her şeyi değiştirebilmek konusunda kendimizi ne kadar güçlü hissedersen hissedelim, değiştiremediğimiz bir şey var: coğrafyamız. Coğrafyamız ve ona bağlı olarak da tarihimiz, bizi kültürler arasına sıkıştırmış. Toplum olarak akışımızın genel yönü hep Batı'ya doğru olsa bile bu akışın verimsiz, anlamsız bir sel olarak kaybolup gitmemesi ve tersine verimli, anlamlı sentezlerle dolu bir ırmak olabilmesi için arkamızdaki kaynaklarla da bağımızın kopmaması gerekir.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Değişim konusunda istekli toplumların kültürü daha hızlı değişmektedir.
- B) Yararlanılan kültürden verim elde etmek için kişinin eski kültür öğelerini ve tarihini de dikkate alması gerekmektedir.
- C) Değişimin başarılı olabilmesi kişinin yalnızca kendi coğrafyasına bağlı kalması ile mümkün olmaktadır.
- D) Başarılı bireyler yetiştirmenin ilk koşulu, değişime açık olmak ve bu değişimi kabullenmektir.
- E) Toplumların değişim hızları, buldukları coğrafyaya ve bu coğrafyanın topluma kazandırdıklarına bağlıdır.

Çözüm

Parçada değişimin havada kalmaması ve verimli olabilmesinin toplumun yüzünü yalnızca Batı'ya çevirmekle olmayacağı, bunun için coğrafyaya ve toplumun tarihine de ihtiyacı olduğu ifade edilmiştir. Buna göre B seçeneğinde verilen "Yararlanılan kültürden verim elde etmek için kişinin eski kültür öğelerini ve tarihini de dikkate alması gerekmektedir." ifadesi parçanın ana düşüncesi olur. Doğru cevap B seçeneğidir.

10. Mezopotamya, İndus Vadisi, Mısır ve Çin gibi dünyanın farklı coğrafyalarında hemen hemen aynı çağlarda ortaya çıkan ilk uygarlıklar, yerleşik düzenin yanı sıra tarıma dayalı üretim ve ekonomik yapılarıyla Neolitik Çağ'ın devamı gibi görünmektedirler. Ancak bu uygarlıklar, yaşamlarını sürdürece kadar tarım üretimiyle yetinen Neolitik toplumların hiçbir zaman sahip olmadığı özelliklere de sahipti. Bunlar arasında, karmaşık iş bölümü ve toplum yapısı, büyük kentler ve yapılar, tarımsal faaliyetleri sürdürmek için gerekli olan su ihtiyacının karşılanması, tarıma dayalı ekonomide mühendislik ve hesaplama sistemlerinin oluşturulması, kayıt tutmak için geliştirilen yazının bulunması ve kurumsallaşmış bilim geleneği yer almaktadır. Geniş ölçekli tarımsal üretimin gerektirdiği iş bölümüne göre yapılanmış toplumlarda yazı yazmayı bilen aydın kişilerin matematik, tıp ve astronomi alanlarındaki gelişmelere de öncülük etmesi bu bakımdan tesadüf değildi.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine değinilmektedir?

- A) İlk uygarlıkların her bakımdan Neolitik Çağ'ın özelliklerini taşıdığına
- B) Yazının icadı ve temel bilimlerin gelişmesini sağlayan pratik ihtiyaçlara
- C) Kentleşme modelinde birbirlerinden etkilendiklerine
- D) Tarım ekonomisinin uygarlığın ortaya çıkışı ve sona ermesindeki rolüne
- E) Yazılı kültür öncesinde insanların hangi hesaplama yöntemlerini kullandıklarına

11. Kültürün en önemli özelliklerinden biri değişkenlik gösterebilmesidir. Kültürün dönemsel çerçevelerini çizme çabaları, ister istemez bir parça rastlantısal ve keyfi kalmaya mahkûmdur. Karmaşık akışı içinde kültürün kesin ve belirgin bir biçimde başlangıçları ve bitişleri olduğu söylenemez.

Bu parçaya göre yazar, kültürle ilgili;

- I. Kesin olmayan nitelermelerin
- II. Kesin tarihlendirmelerin
- III. Keyfi değerlendirmelerin
- IV. Rastlantısal oluşumların

hangisinin varlığına şüpheyle yaklaşmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) Yalnız IV
- E) II ve IV

12. Benim bugüne kadar hayatımdan çok insan gelip geçti. Artık hayatımın bir parçası olmasalar bile gerek üzerimde hakkı olan gerekse üzerinde hakkım olan hiç kimseye küslüğüm yoktur. Çünkü biliyorum ki hayatta hiçbir şey insandan daha değerli değil. Ben de hayatımın bir döneminde birlikte yürüdüğüm insanlara hep saygı duydum. Benimle birlikte bu yolu yürüdükleri için onlara sadece teşekkür edebilirim.

Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Sizin için değerli olan kişilerle yol ayrılıklarınızı nasıl karşılırsınız?
- B) Geçen zaman insanlarla olan ilişkilerinize bakışınızı değiştirdi mi?
- C) Sizce son zamanlarda insanlar birbirlerinden daha mı kolay vazgeçiyor?
- D) Hayatınızdaki kişileri, yaşamdaki yol arkadaşlarınız olarak görüyor musunuz?
- E) İnsanların günümüzde birbirlerine verdiği değer azaldığını düşünüyor musunuz?

13. Soğuk Savaş yılları, yirminci yüzyılın hiç kuşkusuz en önemli olaylarından. Temelinde jeopolitik, ideolojik ve ekonomik bir savaş veya yarış olan Soğuk Savaş'ın tarafları İkinci Dünya Savaş'ının ardından küresel süper güçler olarak ortaya çıkan Sovyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletleri ve bu ülkelerin askerî müttefikleridir. Yaklaşık elli yıl süren ve dünyayı eli kulağında bir nükleer savaşın eşiğinde tir tir titreten bu dönem; günümüzde de yazılı, işitsel ve görsel medyada kendisine en çok atıfta bulunulan tarihsel dönemlerden biridir.

Bu paragrafta "Soğuk Savaş" dönemi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmştir?

- A) Yirminci yüzyılla ilgili araştırmalara konu olacak en önemli gelişme olduğuna
- B) Süper güçlerin başrolde olduğu çok yönlü bir mücadeleye dayanan gerilim dolu bir süreç olduğuna
- C) Küresel etkilerine yönelik konulara günümüz basınında yeterince yer verilmediğine
- D) İsminde savaş kelimesi geçmesine rağmen herhangi bir şiddet unsuru içermediğine
- E) Tarafları arasında bulunan gerginliklerin ve sürüşmelerin günümüzde de devam ettiğine

ÇÖZÜMLÜ TEST 3

1. J. J. Rousseau'nun "Toplum Sözleşmesi" adlı eserine göre doğal yaşamdan toplum düzenine geçiş; insanın davranışındaki içgüdü'nün yerine adaleti, birlikte yaşamın gerektirdiği kurallara itaati koyar, daha önce yoksun olduğu değer ölçüsünü ona verir. Ödevin sesi iç tepkilerin, hak da isteklerin yerini alınca o güne kadar yalnız kendini düşünen insan, başka ilkelere göre davranmak, eğilimlerini dinlemezden önce aklına başvurmak zorunda kalır. İnsan bu durumda doğadan sağladığı birçok üstünlüğü kaybetse de yetilerini işleyip geliştirir, düşünceleri açılır, duyguları soylulaşır ve baştan başa ruhu yükselir.

Bu parçada anlatılmak istenene en yakın olan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğilimler, insanın düşünebilme ve aklını doğru kullanabilme yetisini köreltir.
B) Toplumsal yaşama adapte olamayan insanların ortak özelliklerinden biri, yalnızca kendi isteklerini gözetmeleridir.
C) Adalet duygusundan mahrum olan bir toplumda asil duygulardan söz edilemez.
D) Birlikte yaşamının getirdiği sorumluluklar ve zorluklar, insanın doğasında bulunan birçok üstünlüğün ve yeteneğin yok olmasına neden olur.
E) Adalet duygusu, insanın başkalarına karşı sorumluluk bilincini, hislerini ve düşüncelerini geliştirir.

2. Birinci Filozof:

— İnanca dayanan ve temeli olan düşüncelerin insanda farklı bir cazibesi vardır. İncanın belli düzeyde aklın imkânlarını ve deneyimin gözlem gücünü kullanması, bunların şüphe süzgecinden geçirilmesi onu vazgeçilmez hâle getirir.

İkinci Filozof:

— İncancı oluşturmak ve Tanrı'yı anlamak için varlıkları gözlemlene ve düşünme yoluna girildiğinde insanın sanat, fizik ve doğaya yönelmesi gerekir. Bu yolla Tanrı ve âlem arasındaki uyumu, doğadaki nedenselliği anlamak için gösterdiği çabanın insana dönüşü olacak mıdır?

Üçüncü Filozof:

— Tanrı yalnızca kendisinin ve yarattıklarının bilinmesini değil insanın ruhsal ve dünyevi bakımdan doyuma ulaşmasını da ister. İnanç ve Tanrı ile ilgili düşünceler, açık zihin ve mistik bir kavrayış yoluyla oluşur. Bu düşüncelerin bilgisi, doğru kaynaklardan elde edilmelidir. Bu bilgiler, dinî tecrübe sırasında bireysel seçimlere dönüşür.

Bu parçadaki filozoflardan hangilerinin fikri, incanın akılla anlaşılacağı konusunda kaygı taşımaktadır?

- A) Yalnız birinci filozof
B) Yalnız ikinci filozof
C) Yalnız üçüncü filozof
D) Birinci ve ikinci filozof
E) İkinci ve üçüncü filozof

ÇÖZÜMLÜ TEST 4

1. Modern Çağ (özellikle 18-19. yüzyıl ve sonrası) felsefesinin doğa bilimlerine yaklaşması, felsefede hakikat arayışının ve değer oluşturma özelliklerinin yitirilmesine neden olmuştur. Doğa bilimleri, fiziksel dünyanın nesnelere bilgilerini ortaya çıkardığı iddiasını taşımaktadır. Ancak insan, doğa bilimlerinin bilgisini değil kendi deneyimlerini yaşar. Kişinin deneyimleri, nesnelere yönelen bilinçle sağlanır. Bu bilinç, nesnelere özünün bilgisini bilmeyi yani anlamları bulmayı gerçekleştirir. Anlamları bulmak veya inşa etmek insanın özneliğidir. Özne olmak da bilincin üzerine dönmeyi gerektirir.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 18. yüzyıl öncesi felsefe anlayışında gerçeği irdelemek, anlamak ve insanın anlam arayışlarını karşılayacak değerler bulmak öncelikli amaçlar arasındadır.
- B) Modern Çağ felsefesinin en önemli sorunu, insanı kendi doğal yaşamı ve sosyal statüsü gibi özel konuyla birlikte değerlendirmemesidir.
- C) Doğa bilimlerinin insan üzerindeki etkisi, günümüz filozoflarının iddia ettikleri kadar güçlü değildir.
- D) Modern felsefenin en büyük yanlıgısı, doğa bilimlerini insanın akıl, sezgi ve deneyim potansiyelinden üstün tutmasıdır.
- E) Nesnelere ve nesnelere insanla ilişkisini doğru analiz edemeyen modern felsefe, insan bilincinin doğaya hükmedemeyeceğini öne sürmektedir.

2. Bugünün sürdürülebilirlik sloganı "tarladan sofraya" ise eğer, yarınki de "tarladan moda" olabilir. Çünkü sayıları giderek artan çevreye duyarlı tasarımcılar, israf olan gıdalarda yeni fırsatlar görüyor. Kaliforniyalı tasarımcı tarafından elbise, ceket, etek gibi birçok giyside kullanılan kombü malzemesi, kuruduğu zaman sert yapay deriye dönüşüyor. Sicilya'da yeni kurulan bir şirket ise narenciyeden çekirdeği ve suyunun sıkılmasından sonra ortaya çıkan atıklardan parlak iplik üretiyor. Londra'daki bir başka şirket, kullanılmayan ananas yapraklarını ayakkabı, çanta ve dizüstü bilgisayar kılıfı yapımında kullanılacak kumaşa dönüştürüyor. Birleşmiş Milletler Gıda Örgütüne göre, dünyada her yıl bir milyar tondan fazla gıda kayboluyor ya da ziyan ediliyor. Bunun bir bölümü üretim fazlası gıdalardan oluşuyor. Kombü malzemesinden kullanılan giysiler henüz satışa sunulmuş değil. Ama çay kombü malzemesi üzerinde çalışan sanat öğrencilerini yöneten Avustralyalı biyokimyacı Peter Musk, bilimsel olarak uygulanabilir olduğunu vurguluyor. Başarılı olurlarsa çay pek yakında depolarımızdaki yerini alabilir.

Parçadan hareketle;

- I. Biyoçeşitliliğin devamının sağlanması amacıyla dünyada bazı çalışmalar yapılmaktadır.
- II. Gıda malzemelerinden üretilen eşyaların satılması sonucunda moda alanında oldukça büyük bir istihdam sağlanacaktır.
- III. Gıda malzemelerinden giysi üretme çalışmalarında sanat ve bilim insanları birlikte çalışmaktadır.
- IV. Yalnızca meyvelerin kabuklarından üretilen giysilerle insanlar naylon giysileri kullanmaktan vazgeçecektir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

CEVAPLI TEST 2

1. Empati ya da duygudaşlık, bir başkasının duygularını, içinde bulunduğu durumu ya da davranışlarındaki nedeni anlamak ve içselleştirmek demektir. Bu kavram, kendi duygularını başka nesnelere yansıtmak anlamında da kullanılır. Zıt anlamlısı antipatidir. Bebekler üzerinde yapılan incelemelere göre empati, doğuştan yüksek olmakla birlikte, yeterince beslenmediği takdirde hızla yitirilen bir yetenektir. Empati yeteneğini sonradan kazanabilmenin yolunu ise bilim insanları şöyle tanımlamaktadırlar: Açık uçlu sorular sormak, temkinli hareket etmek ve temkinli yorumda bulunmak, hızlı yargılara varmaktan kaçınmak, kendi davranış ve düşüncelerimizi anlamaya çalışmak, geçmişten ders almak, olayları akışına bırakmak, kendimiz ve karşımızdakilerin davranışları için belirli sınırlar oluşturmak. Olumlu amaçlar için kullanıldığında iş birliği, üretkenlik, refah ve mutluluğu artıran bu yetenek, kötü amaçlar için kullanıldığında manipülasyonculuk şeklini alır. Tekrar basit olarak tanımlarsak, "Empati", bir insanın, kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır.

Bu parçadan hareketle empati kavramıyla ilgili olarak;

- I. Olumlu yönlerinin daha fazla olduğu bir kavramdır.
- II. İnsanlar arası ilişkilerin niteliğini belirleyen temel kazanımlardan biridir.
- III. Küçük yaşlarda edinilmezse ileriki yaşlarda kazanılması mümkün değildir.
- IV. Empati yapabilen insanlar yaşamda daha çok başarılı olurlar.
- V. İnsanın kişiliğini, davranışlarını ve sosyal ilişkilerini doğrudan etkileyen bir özelliktir.

çıkarımlarından hangisi temel yargı niteliğindedir?

- A) Yalnız I B) II ve III C) Yalnız IV D) II ve IV E) Yalnız V

2. Bristol Üniversitesinde yapılan araştırmada atların üzerine zebra desenli ve tek renk örtüler örtüldü. Araştırma heyetinin başkanı Prof. Tim Caro'ya göre hayvanlara yaklaşan sinek sayılarında farklılık görülmedi. Ancak sineklerin çoğunun zebra desenli atlara yaklaşırken yavaşlayamayıp yalpaladıkları gözlemlendi. Bazı sineklerin de son anda ata konmaktan vazgeçip uçmaya devam ettikleri görüldü. Çizgiler uzaktan sinekleri caydırmaya bu hayvanların zebra desenli örtüsü olan atların üzerine konma oranları dörtte bir azaldı. Bu konuda şimdiye kadar farklı teoriler ortaya atıldı. Bunlar arasında çizgilerin hayvanların vücut ısısını ayarlaması, yırtıcılara karşı koruma sağlaması ve hatta bireysel tanınma gibi sosyal bir işlev görmesi de var. Prof. Caro, araştırmaya katılan biyologların büyük bölümünün çizgilerin tek işlevinin sineklerle ilişkili olduğunda görüş birliğine vardığını söylüyor. Afrika at sinekleri, özellikle Latin Amerika'da her yıl binlerce insanın ölümüne yol açan Rodezya uyku hastalığı ve kasları eriterek ölümcül olabilen Afrika at vebasası gibi hastalıklara neden oluyor.

Bu parçada zebraların vücudundaki çizgilerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Birçok bilim insanının ilgi odağı ve araştırmaların konusu olduğu
- B) Zebraların birbirlerini kolayca tanımları için bir kişisel işaret sistemi olduğu
- C) At sineklerini caydırıcı bir desen sistemine sahip olduğu
- D) Yırtıcılara karşı bir tür koruma kalkını görevini üstlendiği
- E) Sinekleri caydırma işlevinin, bugüne kadar saptanabilmiş en önemli özelliği olduğu

CEVAPLI TEST 3

1 ve 2. soruları aşağıdaki metinlere göre cevaplayınız.

I. Metin

Yaşamın temelini oluşturan, olmazsa olmaz altı element vardır: Karbon, hidrojen, azot, oksijen, fosfor ve sülfür. Hidrojen dışındaki elementler büyük kütleli yıldızların merkezinde füzyon tepkimesi ile meydana gelir ve yıldız ömrünün sonunda süpernova patlaması yapınca yıldızlar arası ortama saçılır. Evrende ağır elementleri meydana getirebilecek başka bir süreç mevcut değil. Dolayısıyla patlayan yıldızlar sayesinde yıldızlar arası ortamda yaşam için gerekli ham madde bol miktarda bulunur. Yaşamın oluşabilmesi için bu ham maddelerin Dünya gibi kayaç bir gezegende bir araya gelmesi gerekir. Gezegenler yıldızların oluşum sürecinde yapılıyor. Bulutsu hipotezine göre Güneş Sistemimiz gibi yıldız ve gezegenler içeren yapılar, yıldızlar arasında bulunan gaz ve toz bulutsusunun içinde oluşan toprakların kütleçekimsel etki ile çökmesi sonucu oluşuyor. Açısız momentum korunumu nedeni ile topraklar çökerken hızlanıyor ve yassı disk benzeri yapılar oluşuyor.

II. Metin

Gezegenler de bu süreçteki daha küçük topraklanmalar sonucu meydana geliyor. Bir başka deyişle, gezegen oluşumu, yıldız oluşumunun yan ürünü. Merkezde bulunan yıldız, sistemin olmazsa olmazlarından. Zira merkezdeki yıldız (bizim için Güneş), sistemin en önemli enerji kaynağı. Güneş sisteminin en büyük kütleli cismi Güneş, sistemin toplam kütlelerinin %99,9'una sahip. Diğer tüm gezegenlerin, gök taşlarının, kuyruklu yıldızların ve yapıların kütleleri toplamı ise Güneş'in yalnızca binde biri kadar. Konuyu fazla dağıtmadan ilginç bir sayısal benzerlikten bahsedelim: Dünyada tüm gereksinimler için kullandığımız enerjinin %99,9'u güneş enerjisi kaynaklı. En basitinden, güneş enerjisi olmasa fotosentez olmaz, soluduğumuz oksijen tükenir; güneş enerjisi olmasa tarım yapılamaz, açlıktan telef oluruz. Uğruna savaşlar yapılan yer-yüzü kaynaklı enerji ise toplam ihtiyacın sadece binde birini karşılıyor.

1. I numaralı metinde aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Yaşamın temelini oluşturan elementlerin hangi özellikleri taşıdığı
- B) Füzyon tepkimesinin ne olduğu
- C) Yaşamsal ham maddeleri taşıyan ağır elementlerin uzayda nasıl şekillendiği
- D) Güneş sisteminin nasıl oluştuğu
- E) Yıldız ve gezegenler arasındaki farkların neler olduğu

2. II numaralı metinden çıkarılabilecek en kapsayıcı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gezegenler, yıldızların oluşumunda meydana gelen yan ürünlerdir.
- B) Güneş, kendi sistemini besleyen en büyük enerji kaynağıdır.
- C) Dünyadaki yer altı kaynaklarından elde edilen enerji, azımsanmayacak ölçüde fazladır.
- D) Güneş sistemindeki unsurların toplam kütleleri, Güneş'in çok küçük bir parçası kadardır.
- E) Dünyadaki enerjinin yüzde 99,9'u Güneş enerjisinden elde edilmektedir.

CEVAPLI TEST 4

1. Koca bir imparatorluğun, Osmanlı'nın XIX. yüzyılda yapılmış saraylarından sadece biridir Dolmabahçe. Sultan Abdülmecit'in mimarlarından Karabet Balyan'ın eseri olarak bilinen bu muhteşem yapı, Osmanlı sarayları içinde en büyüğü ve en güzeldir. Boğaz'ın kıyısında, büyük bir bahçenin çevrelediği bu sahil sarayı; mimari görünümü, iç ve dış dekorasyon zenginliği ile de göz kamaştırır. Dolmabahçe Sarayı'nın bulunduğu alan, bundan dört yüzyıl öncesine kadar Osmanlı kaptanıderyasının gemileri demirlediği büyük bir koydu. Geleneksel denizcilik törenlerinin yapıldığı bu koy, zamanla bir bataklık hâline gelmiş; XVII. yüzyılda doldurularak padişahların dinlenme ve eğlencelerinin düzenlendiği has bahçe olarak kullanılmıştır. Farklı dönemlerde bu bahçeye inşa edilen köşkler ve kasırlar topluluğu, uzunca bir süre Beşiktaş Sahilsarayı adıyla anıldı. Sultan Abdülmecit, burada bir süre oturduktan sonra, o ana kadar tercih edilen klasik saray yapısı yerine; ikamet, sayfiye, misafir kabul ve ağırlama, devlet işlerini yürütme amacıyla Avrupalı plan ve üslupta bir sarayın inşasına karar vermiş ve Dolmabahçe Sarayı'nı yaptırmıştı.

Bu parçada Dolmabahçe Sarayı'yla ilgili olarak;

- I. Öteki saraylardan üstünlükleri
- II. Günümüzde hangi işlevde kullanıldığı
- III. Kaç padişaha ev sahipliği yaptığı

konularından hangilerine değinilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2. Albert Camus ile ilgili hemen hemen bütün kaynaklar, lisedeki felsefe hocası Jean Grenier'nin, onun yetişmesinde büyük payı olduğunu söyler. Pek çokları özellikle de entelektüel çevreler, Jean Grenier'yi Camus'nün hocası olarak görme eğilimindedir. Yaşamı boyunca felsefe öğretmenin yanı sıra romanları, denemeleri, sanat eleştirileriyle de dikkati çekmiş, estetikle ilgilenmiş, çeviriler yapmıştır Jean Grenier ama nedense onun bu etkinlikleri pek vurgulanmamıştır. Oysa Jean Grenier "Adalar" adlı eseriyle özellikle çevresindeki genç kuşağı çarpıcı biçimde etkilemiş, yine 1948'deki "Özgürlüğün İyi Kullanımı Üstüne Söyleşiler", 1951'deki "Çağdaş Resmin Ruhu" ile dikkatleri üstüne çekmiş bir düşünce insanıdır.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden yakınılmaktadır?

- A) Üretken bir isim olmasına karşın halkın ilgilerini başka isimlere yöneltmesinden
- B) Sanat çevrelerinin Jean Grenier'yi dar bir kalıbın içine sokmasından
- C) Dönemindeki aydın kesimin Jean Grenier'nin ürünlerini beğenmemesinden
- D) Albert Camus'nün yaptığı çalışmaların çokluğuyla hocası Jean Grenier'yi geride bırakmasından
- E) Albert Camus'nün başarısında başka etmenlerin de bulunmasından

CEVAPLI TEST 5

1. Biri bana kendi şiirini okuyup da düşüncemi soracak diye korkarım hep. Çünkü bu durumda ne diyeceğimi şaşırıyorum. Kapkara bir duygu çöküyor içime. Çevremdekilerin bana verdiği değerden yüz bularak bilgiçlik taslıyor olma ihtimali beni rahatsız ediyor. Bu yüzden utanıyorum, sıkılıyorum. Çünkü iki yönü var bu işin: şiiri okuyana söyleyecekleriniz ve gerçekten düşündükleriniz. Hatta çoğunlukla bir üçüncü yön bile ortaya çıkabiliyor, o da şiirin size hiçbir şey düşündürmediği. Peki ben ne yapıyorum? Susuyorum, çünkü kimseyi kırmak istemiyorum.

Bu parçanın yazarı aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

- A) Düşüncelerini saklamak zorunda kalmaktan
B) Başkaları tarafından rahatsız edilmekten
C) Duygularının yüzüne yansımından
D) Şiirde niteliğin gittikçe bozulmasından
E) Şairlerin kendilerini fazla önemsemesinden

2. Bu masalları yazarken özellikle pedagoji kitapları okudum. Masalları yazarken beni harekete geçiren temel etken, eğlence. Büyüklerin sıkıcı dünyasından çocukların renkli dünyasına geçişi sağlayan birbirinden eğlenceli öyküler... Onları kurarken nefret, öfke, şiddet ve bencillikten uzak kalmaya çalıştım. Her şeye rağmen yaşamın güzel olduğunu vurguladım. Ama çocukların, yaşamdaki her şeyin kusursuz olduğu yalanına inanmamaları için de ayrıca çaba gösterdim.

Bu parçada sözü edilen masalların özellikleri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Çocukları düşsel bir ortama sokarak onlara kö-tülüklerle baş etmeyi öğreten
B) Yaşamın güçlüklerini yansıtmayı amaçlayan, okuyana bunlara direnme gücü kazandıran
C) Yaşamı olumlu ve olumsuz yönleriyle ortaya koyan, hoşça vakit geçiren
D) Bilimsel kaynaklardan yararlanılarak yazılan, kişisel görüşlere yer vermeyen
E) Çocukların bilmediği kavramlarla ilgili bilgi vermeye çalışan, yalın bir dili olan

3. Kimi büyük yapıtlar anlattıkları olaylarla değil, kişileriyle yaşarlık kazanmıştır. Örneğin Hamlet'te yaşanan olayları unutabiliriz ama Hamlet'i asla. Dostoyevski'nin Suç ve Ceza'sında anlatılanları anımsamayız ama Raskolnikov için aynı şeyi söyleyemeyiz. Tolstoy'un Nataşa'sı, Balzac'ın Goriot Baba'sı hiç unutamadığımız kişilerdir. Çünkü yaratıcıları onları özlemleri, tutkuları, özverileri, bencilikleriyle sevmiş, öylece yansıtmışlardır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bazı edebî yapıtlardaki karakterler, anlatılanları gölgede bırakmıştır.
B) Yapıtta anlatılanların gerçekmiş gibi algılanabilmesi için karakterlerin ayrıntılı olarak betimlenmesi gerekir.
C) Kendine özgü yapısı, kimi yapıtların "unutulmazlar" arasında yer almasını sağlar.
D) Tarihî bir dönemle ilgili ipuçları veren yapıtlar daha ilgi çekicidir.
E) Bir yapıtta ileti, karakterler aracılığıyla verilirse etkili olur.

4. Başlangıçta belki pek kolay ortaya konamayan ama zihninizi bu yönde eğitmeye başladığınızda insana büyük ufuklar açan, hem kişinin ruhunu zenginleştiren hem de toplumsal dinamizmi ve çeşitliliği sağlayan belki en temel güçtür yaratıcılık. İster kişisel isterse toplumsal anlamda olsun, ilerleme yaratıcılığa dayanır. Yaratıcılık mutlaka büyük keşifler yapmak, icatlara imza atmak anlamına gelmemeli. Yaratıcılıkla anlatmak istediğimiz, yaşamın hemen her alanında ortaya konabilecek sıra dışı düşüncelere sahip olmaktır. Ne var ki otoriter aile ve eğitim sisteminin yapısı, yaratıcılığı yok eden temel etmenlerin başında geliyor.

Bu parçada yaratıcılıkla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmiştir?

- A) Ortaya çıkan düşüncelerin her zaman kabul gördüğüne
B) Kişide aşırı bir öz güven duygusu uyandırdığına
C) Yararlarının neler olduğuna
D) Kimlerde daha çok geliştiğine
E) Küçük yaşlarda ortaya çıkmaya başladığına

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE

BÖLÜM 5

TAKTİK

Paragrafta ana düşünceyi desteklemek ve inandırıcı kılabilmek için ileri sürülen düşüncelere "yardımcı düşünce" denir. Paragraf, bir ana düşünce etrafında kurulur. Bu ana düşünceyi geliştirmek, açıklamak, desteklemek amacıyla kurulan cümleler, yardımcı düşünceleri oluşturur.

- Bu tip sorularda, paragraftaki yardımcı düşünceler içinde bulunmayan, söylenmeyen, değinilmeyen bir düşünce veya bir özellik sorulabilmektedir.
- Paragrafın ana düşüncesini açıklama görevini üstlenen cümleler belirlenerek bulunur.
- Her paragrafta yalnızca bir ana düşünce vardır. Ancak yardımcı düşünce birden fazla olabilmektedir.

Bu tarz sorular şu şekilde karşımıza çıkar:

- ... aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?
- ... ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?
- ... ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?
- Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?
- Bu parçanın yazarı hangisiyle nitelendirilemez?
- Parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?

PRATİK

1. Bir melodi duyduğumuzda beynimizdeki farklı işlevlere sahip birçok bölge etkin hâle geçer. Bir müzik aleti çaldığımızda ise bu etki çok daha belirgindir. Örneğin müzikle ilgilenen kişilerin işitsel yetenekleri yüksektir. Ayrıca bir müzik aleti çalabilmek için kas hareketinin kontrollü ve koordinasyon hâlinde olması gerekir. Yani beyinde kasların hareketi ve kontrolü ile işitsel ve görsel işlevlerden sorumlu bölgeler birlikte, uyumlu bir şekilde çalışmalıdır. Araştırmalar müzisyenlerin beyinlerinin müzikle ilgilenmeyenlerinkinden farklı olduğunu gösteriyor. Beyin görüntüleme yöntemleri kullanılarak yapılan araştırmalarda, müzik eğitimi alan kişilerin beyinlerindeki gri madde hacminin müzikle ilgili olmayanlarınkinden daha fazla olduğu anlaşıldı. Gri madde beyinde kasların kontrolü, bilişsel etkinlikler, görsel ve işitsel algı, hafıza ve düşünce oluşumu gibi işlevlerle ilgili bir dokudur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Müzisyenlerin beyinlerinin en çok hangi bölgelerinin aktif hâle olduğuna
- B) Gri maddenin beyinde ne gibi işlevlerle ilgili olduğuna
- C) Müzisyenlerin beyinlerinin diğer insanların beyinlerinden farklı olduğuna
- D) Müzik aleti çalanların beyinde hangi maddenin hacminin fazla olduğuna
- E) Melodi duyulduğunda beyinde ne gibi değişikliklerin olduğuna

Çözüm

Parçada gri maddenin işlevlerine (kasların kontrolü, bilişsel etkinlikler, görsel ve işitsel algı, hafıza ve düşünce oluşumu), müzisyenlerin beyinlerinin diğer insanlarınkenden farklı olduğuna ve müzik aleti çalanların beyinlerindeki gri madde hacminin fazla olduğuna ve melodi duyulduğunda beyinde ne gibi değişikliklerin olduğuna değinilmiştir. Parçada müzisyenlerin beyinlerinin en çok hangi bölgelerinin aktif olduğuyla ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Doğru cevap A seçeneğidir.

17. Daha önceki kitabında gerek dili gerek yarattığı kurguyla bu türün okuyucularını memnun ettiğine ilişkin olumlu eleştiriler alan yazar, bu kez çitasını daha da yükseltiyor. Bu çita, hem yazarın kitaba yerleştirdiği gerilimde hem kitabın sonuna kadar yüksek dozda tuttuğu heyecanda fark ediliyor. Yazar bu kez entrikayı olabildiğince karmaşıklştırıyor. Ortaya attığı tüm problemlerin çözümünü okura yavaş yavaş sunuyor. Dolayısıyla okur kitapta ilerlerken yazar sürekli onun yolunu temizliyor, hikâyesini anlatmaya devam ediyor. Yazarın kriminoloji uzmanı olması da özellikle suçlu karakterlerin inandırıcılığını destekliyor. Çünkü karakterlerini yaratırken çok fazla detaya girip okurun onu yakından tanımmasını ve gerçekliğine inancını sağlıyor.

Bu parçada sözü edilen yazarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kitaplarında iş hayatındaki deneyimlerinden izler bulunduğuna
- B) Yeni kitabında eskilere göre daha yoğun bir korku ve heyecan olduğuna
- C) Kahramanını ayrıntılı olarak anlatmasının onu daha gerçekçi kıldığına
- D) Yarattığı her çatışmanın, her bilinmezin cevabını okura verdiğiğine
- E) Yaşamında karşılaştığı insanları kitaplarında kahraman olarak seçtiğine

18. Sosyal bilimler başlığı altında bir araya getirilen disiplinlerden belki de en ilgi çekici olanı arkeolojidir. Eski yazıları deşifre etmek, kalıntıları gün ışığına çıkarmak, İlk Çağ toplumlarının yaşamına ilişkin bilgi edinilmesini sağlamak başlıca işlevleridir. Daha birçok şey arkeolojinin işlevleri arasında yer alır. Ama bilimsel olarak amacı, geçmiş uygulamaların kalıntılarında hareket ederek akla uygun, tutarlı, anlamlı bir öykü kurmaktır. Bulduklarını sınıflandırıp onları koruyacak önlemler almak arkeoloğun işinin bir parçasıdır. Bundan daha önemlisi de kazı sonuçlarını merakla bekleyen ve bu sonuçlar üzerinde çalışacak başka bilim dallarının bulunmasıdır.

Bu parçada arkeolojiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Malzemesini geçmişe ait kalıntıların oluşturduğuna
- B) Elde edilen bilgileri nasıl kullandığına
- C) Ulaşılan bilgilerin farklı alanları da ilgilendirdiğine
- D) Çalışmaların zaman ve para gerektirdiğine
- E) Aynı grupta bulunduğu bilimler arasındaki yerine

19. Yaptığı film müzikleriyle adını duyuran Paul Misraki 1908 yılında İstanbul'da doğmuştur. Onun hayatı, "Müzik bir disiplin işidir ve küçük yaşta eğitim alınmaya başlandığında iyi sonuçlar verir." diyenleri doğrular niteliktedir. Misraki, henüz dört yaşındayken piyano eserleri çalmaya başlar. Yedi yaşına geldiğinde, çaldığı basit eserlerin yerini klasikleşmiş ve önemli eserler alır. Müzik kariyerine adım attığı Paris'teki okulda, hayatında hiç beklemediği değişiklikler yaşayacak ve küçük yaşlarından beri tutkuyla çaldığı piyano, gelecekteki mesleğinin en önemli aracı olacaktır. Misraki, başarılarıyla popüler bir caz piyanisti ve düzenleyicisi olarak uzun yıllar adından söz ettirecek ve müzik dünyasının önemli isimleri arasına parlak bir giriş yapacaktır.

Bu parçada Misraki'yle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Ne tür eserler çaldığına
- B) Piyano çalmaya ne zaman başladığına
- C) Nerede müzik eğitimi aldığına
- D) Müzisyenliği neden çok önemseydiğine
- E) Sanat dünyasındaki yerine

ÇÖZÜMLÜ TEST 3

1. Mahalledeki olayların anlatıldığı, tüm dedikoduların yapıldığı bir yerdİ İsmail Usta'nın berber dükkânı. Yağlı kayışta bilenen keskin usturanın parıltısı, çıtır çıtır yanan kömür sobası... Sehpada gazeteler, ünlü mizah dergisi Akbaba... Karo mozaik döşemeye dökülen akli karalı saç kırpıntıları... Ellerinde süpürgelerle, minik naylon küreklerle saç kırpıntılarını süpürmeye hazır, çelimsiz berber çırağları... Tıraş koltuklarından birinin kolları üzerine konmuş tahtaya oturan çocuğun saçlarını kesen Berber İsmail, mahallede olup biteni en ince ayrıntılarına kadar anlatırken çocuğun meraklı gözleri, aynada sürekli çevreyi kolaçan ederdi.

Bu parçada adı geçen yer ve kişilerle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Berber dükkânının kimi özelliklerine
- B) Çocukların tıraş sırasındaki durumuna
- C) Berber çırağlarının ne yaptığına
- D) Çocuklar için nasıl bir düzen kurulduğuna
- E) Berber İsmail'in mahallede sevilip sayılan biri olduğuna

2. 20. yüzyıl felsefesi çağdaş bir felsefedir. Çağdaş kavramı, kişilerin aynı çağı paylaşması anlamının yanı sıra yaşadığı çağın anlayışı ve şartlarını bilmesi ve onları hayatında var etmesi anlamına gelir. Her çağ kendinden önceki dönemlerin bilgi, birikim ve deneyimlerini de üzerinde taşır. Felsefede bugüne kadar süregelen tartışmalara bakıldığında o tartışmaları yapan filozofların farklı zaman dilimlerinde olmalarına rağmen onlarla aynı çağda yaşıyormuş gibi bir algı oluşur. Bu durum, felsefenin tekrar oluşmasından değil, felsefi problemlerin her çağ ve insanda tekrar ele alınıyor olmasındandır. Örneğin "İyi nedir?" ve "Özgürlük nedir?" gibi felsefi sorularında olduğu gibi.

Bu parçadan hareketle felsefenin;

- I. her çağın gereksinimlerine göre yeniden şekillendiği
- II. insanlarda merak uyandıran ve zamana göre pek değişmeyen konularla ilgilendiği
- III. belli bir çağa yönelik olmadığı için filozoflar tarafından sık sık tartışma konusu olduğu

sonuçlarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) Yalnız III

3. Verimlilik, zihinde başlar ve zihinde beliren düşüncelerin uygulamaya aktarılmasıyla gerçekleşir. Bu süreçte zihinsel ve fiziksel kaynakları iyi değerlendirerek üretim yapmak önemlidir. Verimliliğin gerçekleşmesi; sorgulama, karar verme, planlama, kaynakları yönetme, uygulama, değerlendirme, sorun çözme gibi becerilere bağlıdır. Bu becerilerin geliştirilmesi ve hayat boyu sürdürülmesi ise çağdaş bir eğitim gerektirir. Şartlanmış ve kalıplaşmış zihinler üreten geleneksel eğitim yaklaşımları, günümüz gelişmeleri karşısında yetersiz kalmaktadır. Geleneksel anlayışla yetişen bireyler, üretim ve verimliliğin gerektirdiği becerileri geliştiremez, yeniliklere uyum sağlayamaz ve ülke kalkınmasına katkıda bulunamaz. Bunu fark eden ülkeler, eğitimde şartlandırma yerine, düşünen, anlayan, sorgulayan ve sorun çözen bireyler yetiştirmeye ağırlık vermektedir.

Bu parçada verimlilikle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Ne tür düşünsel becerilere sahip olmayı gerektirdiğine
- B) En yüksek düzeyine ulaşmış ülkelere
- C) Toplumsal gelişimin önemli bir ögesi olduğuna
- D) Gerekleştirilmesinde eğitim anlayışının rolüne
- E) Kişilerin yaşamlarının belirli bir dönemle sınırlı olmadığına

10. Eleştiri; sanat akımlarını ve sanat eserlerini kendi çağları ve oluşum koşulları içinde ele alıp inceleyecek, gerçek yerlerine oturtacak, onların zaman içindeki gerçek menzillerini belirtecektir. İçinde yeşerdikleri tarihsel ve toplumsal koşulların, ekonomik ve ideolojik ortamların, özel zorunlulukların bilimsel bir dikkatle ortaya serilmesi sanat eserlerine daha bir açıklık getirecek, daha noksansız anlaşılmasını sağlayacaktır. Bu yolla, dünün ve bugünün dünyasının kavranmasında ve geleceğin perspektiflerinin daha geniş bir açıyla görülmesinde sanat eserlerinin estetik etkinliği artacak, güçsüzler ve sahteciler birbirinden ayrılmış olacak. Böylece, eleştirmen yanlış bir sanat anlayışının yerleşmesini, kökleşmesini önleyerek sanatçıların sanat dışı ölçülerden özgür olarak daha verimli bir ortamda çalışmalarına yardımcı olmuş olacaktır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi eleştirinin işlevlerinden biri değildir?

- A) Sanatsal düşünceleri ve sanat ürünlerini kendi şartları içinde değerlendirmek
- B) Sanat eserlerinin daha iyi ve doğru anlaşılmasını sağlamaya çalışmak
- C) Geçmiş ve geleceğin sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesine katkıda bulunmak
- D) Sanat eserlerinin estetik değerlerini belirleyerek gerçek sanatçıları ortaya çıkarmak
- E) Sanat eserlerinin geniş kitlelere ulaşmasında önayak olmak

11. Mevlânâ, kıssalarından hisse alma niyetini, söylemek istediği gerçek düşüncelerini ateşli beyitlerinde nakış nakış işler. Mesnevi'nin bölümleri kimi zaman bilimin, kimi zaman şiirin sınırsızlığına götürür insanı. Bazen kapalı bazen açıkça söyler söyleyeceklerini. Dinî meselelerle alakalı konuları sınır tanımadan tüm açıklığıyla ortaya koyar. Bazen bilinmeyen ilimlerden, aklın, düşüncenin idrakinden öte duyguları, sezgileri söylemeye koyulur. Bazen de konuyu bırakır. Bundan ötesine yol yok, dil yok. Biz yine hikâyemize devam edelim, der. Düşünme ve duyma payını her okuyucunun kendisine bırakır.

Bu parçadan hareketle Mevlânâ'nın Mesnevi'siyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hikâyelerde verilmek istenen mesaj, anlaşılır bir biçimde verilir.
- B) Okuyucuyu aklın ve bilimin anlayamayacağı hayal dünyasına götüren beyitler vardır.
- C) Beyitlerde işlenen düşünceler, okuyucuda yeni düşünceler ve hisler uyandırır.
- D) Eserde her konu ayrıntılarıyla sonuna kadar okuyucuya anlatılır.
- E) Anlatılan bazı hikâyelerin yorumu okuyuculara bırakılır.

12. Platon'un sanata ve özel olarak "güzel"e ilişkin görüşleri, varlığı, gerçekliği değerlendirdiği idealist felsefesiyle bağlantılıdır. Platon'a göre güzellik ideadır, mutlaktır. Doğada söz konusu olan güzellikler, gerçek olan güzel ideasından pay aldıkları ölçüde bize güzel görünürler. Gördüğümüz güzellik, asıl güzelliğin kendisi olmayıp bir kopyasıdır. Sanatçı da duyular dünyasından objeleri yansıttığından izleyiciye ve okura gerçeklik hakkında bilgi veremez hatta onu gerçeklikten uzaklaştırır. Çünkü gerçeklik idealardır; ideaların bilgisidir.

Bu parçada Platon'la ilgili olarak;

- I. Sanat görüşlerinin felsefi düşüncesiyle paralellik gösterdiği
- II. Günümüz felsefe ve sanat anlayışları üzerinde önemli etkisi olduğu
- III. Güzelliklerin arka planında asıl başka güzelliklerin olduğunu düşündüğü
- IV. Gerçeklik ve güzellik kavramlarıyla ilgili düşünceler ileri sürdüğü
- V. Sanatçının, varlığın ancak iz düşümünü yansıtabileceğine inandığı

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) Yalnız V

CEVAPLI TEST 1

1. Çocuğun düşünce dünyasında nesnelere onların adları arasında kopmaz bir bağ vardır. Çocuk, dilin işaretlerini bir kelime ile kavram arasında gelişigüzel kurulan bir bağ olarak düşünmez; bizzat nesnenin kendisinin bir niteliği olarak kavrar. Şeylerin adları onların ayrılmaz nitelikleridir. Şu hâlde çocuk için konuşmak, bir nesneyi onun bir özelliğiyle yani adıyla temsil etmektir. Çocuğun algılaması da bu şekildedir. Bir yakınına kendisinin bildiğinden başka bir adla seslenilmesine ya da bir eşyanın başka bir adla anılmasına büyük bir tepki gösterir. Ayrıca Piaget'nin belirttiği gibi özellikle 6 yaşına kadar çocukların oyunları sırasında iç veya dış monologlarında söz, eylemin bir parçası olarak kullanılır; onun tamamlayıcısı, bir temsilcisidir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çocuk sözcükler ve kavramlar arasında sistemli bir bağ kurar.
B) Çocukların adlandırmaları çevrelerindeki nesnelere niteliklerine bağlıdır.
C) Dilin işlevi çocuk ve yetişkinlerde dönemsel farklılıklar gösterir.
D) Çocuk zihninde nesnenin adı onu tamamlayan bir niteliklerdir.
E) Çocuklar için söz ile eylem arasında kuvvetli bir ilişki vardır.

2. Yalnızlık konusuna açıklık getirebilmek, kavramın karmaşıklığı nedeniyle bazı güçlükleri de birlikte getirir. Her şeyden önce, yalnızlık öylesine acı veren ve ürkütücü bir duygudur ki, insanlar bu duyguyla yüzleşmemek için her türlü çabayı gösterirler. O denli ki, psikiyatristlerin bile konuyu geçince işlemiş olduğu söylenemez. Üstelik, bir insanın tek başına yaşaması biçimindeki somut yalnızlık, kendi toplum grubuna yabancılaşma biçiminde yaşanan yalnızlık, çevresi tarafından itilme sonucu yaşanan yalnızlık, bir insanın çevresiyle ilişkilerini en azına indirerek kendi seçimi ile yaşadığı yalnızlık ve insanın kendisini anlamamış ve kimsesiz hissettiği gerçek yalnızlık gibi birbirinden çok farklı yaşantıların tümü "yalnızlık" sözcüğüyle dile getirilir.

Bu parçadan yalnızlık duygusuyla ilgili olarak;

- I. insanın en çok rahatsızlık duyduğu durumlardan biri olduğu
II. sosyal ve bireysel birçok nedeninin olduğu
III. psikolojik nedenlerinin sosyal nedenlerden daha baskın olduğu
IV. Bilimsel yaklaşımların yetersiz kaldığı

sonuçlarından hangisine ulaşılamaz?

- A) I ve III B) Yalnız I C) Yalnız II
D) Yalnız III E) II ve IV

3. Kamusal mekânların sayıca az olduğu klasik mahallelerde ortak alanı sokak oluşturur. Mahalleli ile yabancıların ayırt edildiği, belirli iş yerlerinin ve bekârların sokulmak istenmediği mahalle yaşamında sokak; çocuk ve gençler için bir oyun alanı, bir tür toplantı yeridir. Ev kadınları evlerin eşiklerinde, erkekler kahvehanelerin dışarı taşan masalarında otururken bile sokakta süregiden bu toplumsal yaşama katılırlar. Geleneksel mahalle yerleşiminden farklı bir yapılanmaya sahip olan şehirlerde ise parklar ve oyun yerleri, eğlence ve alışveriş alanları, meydan ve anıtlar mahalledeki sokağın yerini alarak şehirlilik kimliği ve bilincinin oluşması için önemli mekânlar hâline gelmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Geleneksel mahalle kurgusunda sokak bir tür sosyalleşme mekânıdır.
B) Şehrin eğlence alanları, geleneksel sokak kültürünün değerini ortadan kaldırmıştır.
C) İnsanların sokakta bulunma amaçları yaş, cinsiyet gibi özelliklere göre değişir.
D) Sokak yaşamı geleneksel çerçevede şekillenmiştir.
E) Sokak kültürü yeni kentlerde yerini farklı dinamiklere bırakmıştır.

3. Devegeçidi Çayı üzerinde bulunan Halilviran Köprüsü, Diyarbakır-Eğil yolu üzerinde. Artuklular zamanından kaldığı için "Artuklu Köprüsü" de denen bu köprüyü diğerlerinden ayıran özellik, üzerine iki kitabe ve Kur'an'dan bir surenin yazılmış olması. Kitabelerden ilki şerit şeklinde uzanarak ikinci ve üçüncü gözler içerisindeki duvarlara yerleştirilmiş. İkinci kitabe ise sivri kemer içerisinde yer alıyor. Sözü edilen kitabelerden köprünün 1218 yılında Artukoğlu Hükümdarı Salih Mahmut tarafından yaptırıldığı anlaşılmakta. Siyah taşların yontularak yerleştirildiği ve inşa edildiği köprü, günümüzde oldukça harap hâledir.

Bu parçada adı geçen köprüyle ilgili olarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisine varılamaz?

- A) Günümüzdeki bakımsız durumuna
- B) Benzerlerinden farklı kılan yönlerine
- C) Yörenin en eski mimari eseri olduğuna
- D) Birden fazla isimle anıldığına
- E) Tarihi dokuya sahip bir yapı olduğuna

4. Çocukların "büyük" soruları vardır. Geçenlerde bir çocuk bana "Çiçekler olmasaydı gene de arılar olur muydu?" diye sordu. İnsanın aklına ister istemez bal geliyor. Sanatla toplumun, toplumla insanın ilişkisi bu soruda gizlidir aslında. Bir toplumun kültürü, medeniyeti, töreleri, dahası coğrafyası olmasaydı sanatçılar nasıl ortaya çıkardı? Evet, bir sanatçı içinde yaşadığı toplumun kültür, medeniyet ve törelerinden beslenir. Ancak sanatçı, öteki insanlardan farklı olarak onlara katkıda bulunur. Onları değiştirir, geliştirir. Sanatçının fil dişi kuleye çekilmesi, "Sanat sanat içindir." ilkesine bağlanması, bu büyük görevi nedeniyle.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Sanatçının kendini toplumdaki soyutlayabileceğine
- B) Bir sanatçının, sıradan insandan farkına
- C) İçinde yaşadığı toplumun sanatçıyı geliştirip yönlendirdiğine
- D) Bir sanatçının, eserlerini yazarken, yaşadığı toplumun insanlarını hedeflediğine
- E) Sanatçıların toplumu "daha iyiye" yönlendirmeye çalıştığına

5. Çocuklar kolay inanan varlıklardır. Büyükleri tarafından davranışlarıyla ilgili yapılan değerlendirmelere inanır ve bunlardan hareketle kendilerine dair bazı mesajlara ulaşırlar. Özellikle başlangıçta, kendileri konusunda bilgi sahibi olabilecekleri başka hiçbir kaynak yokken, tümüyle aile içinde duydukları sözlere dayanırlar. Böylece çevrede duydukları sözler yoluyla kendilerine ilişkin bir resim, bir imaj oluşturmaya başlarlar. Bir yaşına geldiklerinde "benlik bilinci"nin temeli oluşmuştur. Dört-beş yaşlarına geldiklerinde ise kendileri hakkında o denli tutarlı ve güçlü bir kanı -iyi veya kötü- geliştirmişlerdir ki bu bir ömür boyu sürer. Bu kanıyı değiştirmek artık çok zordur.

Aşağıdakilerin hangisinde, bu parçada ileri sürülen tezi destekleyen bir açıklama yoktur?

- A) "Eğer annene biraz acıysaydın bunu yapmazdın." sözünü işiten bir çocuk, kendisinin kötü biri olduğunu düşünür.
- B) Dışa dönük, konuşkan, çekingen veya kararsız biri olmamızda mizacımızın büyük etkisi vardır.
- C) Temiz ve düzgün giyindiği için iltifat gören bir çocuk, onaylanmak için daima bakımlı olması gerektiğini düşünür.
- D) Eğer bir çocuk alay edilip aşağılanmışsa özgüveni zayıflar, sıkılıp utanmayı öğrenir.
- E) Desteklenip yüreklendirilen çocukların kendilerine duydukları güven, sürekli eleştirilenlerden daha yüksektir.

CEVAPLI TEST 3

1. Roman, okurlarına birtakım incelikler, alışkanlıklar kazandırır. Okur, romandaki duymaya alışkın olmadığı seslere kulak verirken okurların en yalnızıdır. Aileden, arkadaşlardan, gündelik uğraşlardan, her şeyden ve herkesten birkaç saatliğine de olsa uzaklaşarak kendi içine çekilir kişi bir kitabı okurken. Hele ki sarmışsa okuduğu roman, okurun gözü başka kimseyi görmez. Bu yanıyla bir "sırdaşlık"tır insanın sevdiği bir romanı okurken hissettiği. Okurlar bu sırta ortak olmak için romandaki herkese zihinlerinin ve yüreklerinin kapılarını açık tutmuşlardır.

Bu parçada roman okumayla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Yaşamda ayırımına varılamayan gerçekleri sezdirildiğinden
- B) Okurun kendisiyle baş başa kalmasına
- C) Beğenilen bir romanın okur üzerindeki etkisinden
- D) Romanı gereği gibi anlayabilmek için çaba sarf edildiğinden
- E) Okurun kendini yeni bir dünyanın içinde bulduğundan

2. Seyahat edenleri ikiye ayırıyorum: Gittiği valizle dönen "kibarlar" ve yolda ne gördüyse alıp getiren "salkım saçaklar". Ben hep bu ikinciler arasında yer aldım. Yurt dışı gezilerinden yalnızca bir iki kozmetik ürünle dönen kibarlara daima gıpta etmişimdir. Çünkü ben, bir yandan peynir paketini sırt çantama tikiştirirken diğer yandan cebimdeki son parayla aldığım taze makarnalarla mantar soslarını nereye koysam acaba diye düşünürüm. Bagaja verdiğim valiz ise zaten patlayacak hâdedir.

Bu parçanın yazarıyla ilgili olarak;

- I. Başkalarının davranışlarına özendiği
- II. İmkânlarını zorlayacak şekilde eşya aldığı
- III. Yaşadığı yerden başka mekânlara gittiği
- IV. Çevresindeki insanları gözlemlediği
- V. Yeni yerleri keşfetmekten keyif aldığı

sonuçlarından hangisine ulaşılamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) I ve V
- E) Yalnız V

3. Arnavut kaldırımlı daracık sokakları, avlulu ve eyvanlı evleriyle geçmişi günümüze taşıyan bir ilçe Kula. Ahşap Kula evleri ise kapı tokmaklarından cumbalarına kadar görsel bir şölen sunuyor ziyaretçilerine. Kula'nın eski mahallelerinde geleneksel Türk ve Rum evleri yan yana görülüyor. Rum evlerini Türk evlerinden ayıran en önemli özellik, giriş kapısının sokağa açılması. Türk evlerine ise duvarlarla çevrili bir avludan geçilerek giriliyor. Tescilli 595 tarihî evin bulunduğu Kula'da; Zabunlar Konağı, Palanduz, Beyler, Gödeliler ve Tamburacılar Evi başta olmak üzere insanı hayran bırakan birçok yapı bulunuyor. Beyazoğlu Evi, kapı kemerindeki 1860 tarihli Bizans kartalı ve kalem işi süslemeleriyle dikkat çekici. Eski Zafer İlkokulu da aslında Damyon Efendi'nin konağıymış.

Bu parçada Kula evleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Görenleri hangi yönüyle etkilediğine
- B) Zamanın yıkıcı etkilerine maruz kaldığına
- C) Yapımında kullanılan malzemeye
- D) Üzerinde ne tür desenler bulunduğu
- E) Değişik topluluklara ait olanların farkına

ÇÖZÜMLER

DATA YAYINLARI

ANLATIM BİÇİMLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

ÇÖZÜMLÜ TEST 1

1. Çözüm

Parçada belirgin bir şekilde edebiyat ve bilim karşılaştırılmaktadır. Bunun yanı sıra parçanın son cümlesinde Osman Türkay'ın bu konuda söylemiş olduğu bir söz aktararak tanık gösterme yoluna başvurulmuştur. Doğru cevap C seçeneğidir.

2. Çözüm

Parçadaki düşünceler açıklayıcı anlatım yoluyla dile getirilmiştir. "...en büyük hatalardan biridir" ifadesi özne anlatıma örnek verilebilir. Ayrıca içinde gösterilen "ben, benimki, kendim" sözleri örnekleme amacıyla verilmiştir. "kimlik duygusu, ego" gibi sözler soyut kavramlardır. Parçada tanık gösterme yöntemine başvurulmamıştır. Doğru cevap C seçeneğidir.

3. Çözüm

Parçanın ilk cümlesinde "nezaket" kavramının tanımı yapılmıştır. İkinci cümlede kanılar, uçuşan sineklere benzetilmiştir. Üçüncü cümlede ise örnekler verilmiştir. O hâlde düşüncenin aktarılmasında tanımlama, benzetme ve örneklemeden yararlanıldığını söyleyebiliriz. Doğru cevap D seçeneğidir.

4. Çözüm

Özellik, parçanın genelinde sıkça karşımıza çıkmaktadır. "Her şeye biraz gizem katmalı, çok net olmamalı, düşüncelerimizi sergilememeliyiz." sözlerinde öneri anlamı vardır. "İhtiyatlı suskunluk dünyevi bilgiler arasında en kutsalıdır." cümlesinde karşılaştırma yapılmıştır. "Açıya vurulan bir karar asla beğeni toplamaz" cümlesinde kesinlik vardır. Parçada alıntılama yapılmamıştır. Doğru cevap E seçeneğidir.

5. Çözüm

I. cümlede yarasa ile kuşku karşılaştırılmaktadır. II. cümlede yarasa ile kuşkların hep alaca karanlıkta uçtukları söyleniyor ve bu ikisi arasında bir benzerlik ilgisi kuruluyor. III. cümlede kuşklarımızı baskı altına almamızın gerekçeleri sıralanıyor. V. cümlede kuşkların gönlümüzdeki değil kafamızdaki eksiklikten kaynaklandığı savunuluyor, bu da tartışmacı anlatımla ilgilidir. Parçada abartma yapılmamıştır. Doğru cevap D seçeneğidir.

6. Çözüm

I. cümlede sözcüklerin cömert olduğundan söz edilmesi kişileştirmeyle ilgilidir. II. cümlede "Beni belirli olanın dışındaki bir şeyi götürmezler." sözleri kesinlik anlamıyla vurgulanmıştır. III. cümle "çünkü" bağlacıyla bağlanmış bir bağı cümledir. Dolayısıyla iki yarıya sahiptir. V. cümledeki "olmasalar" sözleri koşul anlamını oluşturmaktadır. IV. cümlede tartışmacı anlatımdan söz edilemez. Doğru cevap D seçeneğidir.

7. Çözüm

Parçada görme ve işitme duyularına belirgin bir şekilde yer verilmiştir. Anlatım, birinci tekil kişinin ağzından aktarılmıştır. "Saatın tik tak"ları sözü yansıma sözdür. "Zümrüt vadiler" sözünde benzetme vardır. Parçadaki betimlemeler nesnel değil özne bir yaklaşımla yapılmıştır. Doğru cevap B seçeneğidir.

8. Çözüm

Parçada, egonun ve insanın kendini beğenmişliğinin olumsuzluğu açıklayıcı anlatım yöntemiyle anlatılmaktadır. "Göz kendini görememiş misali." cümlesi, düşüncüyü destekler mahiyette bir örneklemedir. Parçanın ilk cümlesinde, başkasının söylemiş olduğu bir söz aktararak alıntılama yapılmıştır. Bu cümlede aynı zamanda doğrudan anlatımdan da söz edebiliriz. Parçada karşılaştırma yapılmamıştır. Doğru cevap C seçeneğidir.

9. Çözüm

Parçanın ilk cümlesinde "engelli" kavramı tanımlanmıştır. Parçada bir konu hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır. "...yaklaşık 200 milyon kişi..." sözü, sayısal bir veridir. "Engellilik olgusu günümüzde daha da büyük önem kazanmaktadır." cümlesinde karşılaştırma vardır. Engellilik olgusunun geçmişe göre şimdi daha önemli olduğu anlatılmaktadır. Parçada gözleme yer verilmemiştir. Doğru cevap E seçeneğidir.

10. Çözüm

Parçanın ilk cümlesinde bazı yazarların Osmanlı Devleti'nin geri kalmasında Sultan Süleyman tarafından çıkarılan idare kanunlarının etkili olduğu söylemlerine karşı çıkılmıştır. Anlatıcı, bu tezi çürütmek için Sultan Süleyman'ın ilim binalarını yaparak medreseler açtığını söylemektedir. Bu tarz bir anlatım, metinde ağırlıklı olarak tartışmaya başvurulduğunu göstermektedir. Doğru cevap A seçeneğidir.

11. Çözüm

Parçanın genelinde bilgi verme amacı söz konusudur. "sıra dışı, teknoloji harikası" sözleri özne düşüncenin ifadesidir. Türkiye olarak bilimsel projelere katılmanın önemi, gerekçelerle anlatılmaktadır. Bu gerekçeler ilk cümlelerde verilmiştir. Parçanın son cümlesinde Türkiye'nin bilimsel çalışmalarda yer alması gerektiği saptanmıştır. Parçada öneri anlamı taşıyan ifadeler yer verilmemiştir. Doğru cevap E seçeneğidir.

12. Çözüm

Paragrafta, çevirinin uygarlıklar arasında bir bağ kurduğu ve kültür ve edebiyatımız açısından ne kadar önemli olduğu anlatılmaktadır. Bu anlatımda öncelikli amaç, okuyucunun çeviri hakkındaki kanılarını değiştirmektir. Doğru cevap A seçeneğidir.

13. Çözüm

"...ekşi elmalarından ikram edecekti." → tatma

"...Gündüzün kavurucu sıcağı..." → dokunma

"...kapı gıcirtısı duyuldu..." → işitme

"...Karanlığa gömülen avluda artık birbirimizi göremiyor..." → görme

Parçada koklama duyusuna yönelik bir ifade kullanılmamıştır. Doğru cevap D seçeneğidir.

14. Çözüm

Parçada, geri dönüşüm sorunu ele alınmıştır. Önce bu sorunun doğaya verdiği zararlardan söz edilmiş, sonra da bu sorunun üstesinden gelebileceği umudunu veren bilimsel bir çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Bunların anlatımında ise ağırlıklı olarak açıklayıcı anlatım türünden yararlanılmıştır. Doğru cevap B seçeneğidir.

15. Çözüm

Parçada açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır. Cam ve metal malzemeler karşılaştırılmıştır. Amaç, camı maddeler hakkında okura bilgi vermektir. Anlatımda somut ve nesnel ifadelerle ağırlık verilmiştir. Parçanın anlatımında benzetme yoluna gidilmemiştir. Doğru cevap B seçeneğidir.

16. Çözüm

Parçada açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır. ABD'de kimya, biyoloji ve fizik alanlarında akademisyen olarak çalışan kadınların geliri ile Türkiye'deki akademisyen kadınların gelirleri sayısal verilerle karşılaştırılıyor. O hâlde bu parçanın anlatımında ağırlıklı olarak "açıklama-sayısal verilerden yararlanma-karşılaştırma" yöntemlerinden yararlanılmıştır. Doğru cevap A seçeneğidir.

21. Çözüm

Parçaya göre eleştirinin yapıcı gücü, genç şairlerin ilk kitaplarını ileriki zamanlarda yok saymalarınıdır. Genç şairler, ilk eserlerindeki acemiliği ve yetersizliği fark edecekleri için bunları yok sayacaklardır. Bu da eleştirilme korkusundan ileri gelen bir davranıştır. Dolayısıyla eleştirinin yapıcı gücü, genç şairlerin yetersizliklerini kabul etmesini sağlar. Doğru cevap C seçeneğidir.

22. Çözüm

Saat reklamlarında akrep ile yelkovanın genellikle 10'u 10 geçeyi göstermesi hem saat markasının daha kolay görünmesini hem de saatin gülen bir yüzü çağrıştırmasını sağlamaktadır. Bunlar, tüketicinin psikolojisini etkilemeye yönelik reklam teknikleridir. Doğru cevap E seçeneğidir.

23. Çözüm

Parçada, edebiyatın toplum tarihi ve sosyolojisi ile iç içe olduğu düşüncesi Türk tarihinden ve edebiyatından örnekler verilerek aktarılmıştır. Bu genelleme çerçevesinde parçanın ana düşüncesini en iyi biçimde ifade eden cümlelerin "Edebiyat, toplumun tarihinden ve sosyolojisinden ayrı düşünülmez." cümlesi olduğunu söyleyebiliriz. Doğru cevap D seçeneğidir.

24. Çözüm

Bu parçada sözü edilen doğal yönsel örgülü yüzeyler taklit edilerek yapılan cihazlara en uygun örnek II numaralı öncülde açıklanan Cidde Havaalanı Hac Terminali ve Münih'teki hayvanat bahçesidir. Doğru cevap B seçeneğidir.

ÇÖZÜMLÜ TEST 3**1. Çözüm**

".....doğal yaşamdan toplum düzenine geçiş; insanın davranışındaki iç güdünün yerine adaleti, birlikte yaşamın gerektirdiği kurallara itaati koyar, daha sonra yoksun olduğu değer ölçüsünü ona verir." cümlesi E seçeneğinde verilenleri destekler niteliktedir. Doğru cevap E seçeneğidir.

2. Çözüm

İkinci filozofun söylediği "Bu yolla Tanrı ve âlem arasındaki uyumu, doğadaki nedenselliği anlamak için gösterdiği çabanın insana dönüşü olacak mıdır?" sözleri inancın akılla anlaşılacağı konusundaki kaygısını ifade etmektedir. Doğru cevap B seçeneğidir.

3. Çözüm

Parçanın yazarı, şiiri bir dil musikisi ve kelime mimarisi olarak tarif ederken bu iki özelliğin en güzel örneklerini Yahya Kemal'in

verdiğini söylemektedir. Yazara göre şiir hem zaman hem çaba hem de titizlik gerektiren bir iştir. Yahya Kemal bazı şiirlerine on yıldan fazla zaman harcamıştır. O hâlde kelimeleri gelişigüzel dizilerek şiir oluşturulamaz. Yazar, bir çırpıda şiir yazarlardan yakınmaktadır. Doğru cevap C seçeneğidir.

4. Çözüm

Parçada geçen "Anadolu, filmde dördüncü bir karakter olarak ortaya çıkıyor. " ifadesinden filmde üç dansçı karakter olduğu sonucuna ulaşılabilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

5. Çözüm

Parçada, insanlığın kullandığı yazının genel olarak tarihsel gelişiminden söz edilmektedir. Mezopotamya'da yaşamış rahiplerin ticarete daha kolay hesap yapmak amacıyla kullandıkları birtakım semboller daha sonraları geliştirilerek çivi yazısı oluşturulmuş, çivi yazısı da sistematik bir özelliğe sahip olması bakımından uzun yazıların yazılmasına imkân sağlamıştır. Doğru cevap C seçeneğidir.

6. Çözüm

Nasrettin Hoca, parçada da anlatıldığı üzere şöhreti ülke sınırlarını aşmış önemli bir şahsiyettir. Dünyada birçok ülkede tanınması, anılması ve hikâyelerinin, fıkralarının anlatılması Nasrettin Hoca'nın evrensel bir şahsiyet olduğunu gösterir. Doğru cevap B seçeneğidir.

7. Çözüm

"Tomurcukların her hastanın kendi hücrelerinden üretilmesi mümkün oluncaya kadar, alıcılar tıpkı bütün bir organ nakline olduğu gibi organ reddine karşı bağışıklık sistemi baskılayıcılarına bir zaman daha ihtiyaç duyacak." ifadesinden C seçeneğinde verilen "Vücudun nakli kabul etmeme durumunu engellemek için kullanılan ilaçlara" yargısı çıkarılmaktadır. Doğru cevap C seçeneğidir.

8. Çözüm

Parçada hat sanatının duyarlılığı ile yeni ve bizden olan bir çizgi film oluşturma serüveninden kısaca söz edilmektedir. Bu durumda parçanın "Hat sanatından faydalanarak Türk çizgi filmi oluşturma düşüncesi sizde nasıl ortaya çıktı?" sorusuna verilmiş bir yanıt olduğunu söyleyebiliriz. Doğru cevap D seçeneğidir.

9. Çözüm

Parçadaki "Kitap, bugüne kadar yazılı metinlerine ulaşılabilmiş yirmi üç oyuna yer vermesi bakımından..." cümlesi, orta yollarının tamamının yazıya aktarılmamış olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla par-

çada çıkarılacak yargı şu olmalıdır: "Kimi orta oyunların günümüze ulaşmış yazılı metni bulunmamaktadır." Doğru cevap B seçeneğidir.

10. Çözüm

Parçadaki "Şehir planlaması yapılırken şehrin fiziksel ve kültürel geçmişini iyi bilen ve geleceği görebilen bir bakış açısına ihtiyaç vardır." cümlesi, nasıl bir mimari anlayışına ihtiyaç duyulduğu konusunda önemli bir açıklamadır. Parçanın genelinde bu cümleye dayanan düşünceler sıralanmıştır. Buna göre mimari, bir yandan şehrin yerleşmiş dokusunu korurken bir yandan da modernleşmenin gereği olan yeni yapılar ortaya koymalıdır. Doğru cevap A seçeneğidir.

11. Çözüm

Parçada geçen "Hareketlerimizi yönlendirme açısından kişisel çıkarlardan daha iyi bir şey olmadığını söylemiyorum ancak kişisel çıkarın da başkalarının iyiliği için özveride bulunma örneğinde olduğu gibi, bilerek gözetildiğinde bilmeden gözetildiği durumdakinden daha iyi olduğunu düşünüyorum." ifadesi D seçeneğinde verilen "Kişisel çıkarlar bilerek ve farkında olarak gözetilmelidir." yargısını doğrulamaktadır. Doğru cevap D seçeneğidir.

12. Çözüm

Parçadaki "Musikinin kitaptan öğrenilemeyeceğine inanan gençler soluğu hocalarının dizinin dibinde alıyorlardı." cümlesi, gençlerin musikiyi ustalardan öğrenme çabalarının arkasında "pratik yapmadan öğrenemeyiz." düşüncesinin yatmakta olduğunu gösteriyor. Doğru cevap A seçeneğidir.

13. Çözüm

Parçaya göre reklamcılar bir ürünün reklamını yaparken kullanıcıların bu ürün sayesinde kendilerini ayrıcalıklı hissetmelerini sağlamaya çalışırlar. Kullanıcıların böyle düşünmesi amacıyla tanınmış yüzleri reklamda kullanırlar. Bu durumda tüketicide uyandırılmak istenen düşünce şudur: "Bu ürün kimliğimi güçlü kılacak, beni sıradanlıktan kurtaracak." Doğru cevap C seçeneğidir.

14. Çözüm

Parçadaki "Dürüst, doğru, iyi ve güzel vasıflarını doğuştan getiren insan, ne denli bozuk, elverişsiz ortamlarda bulunursa bulunsun niteliklerini kaybetmeyip korur." cümlesi, bu parçanın anlamına en uygun atasözünün "Baca eğri de olsa dumanı doğru çıkar." atasözü olduğunu gösteriyor. Doğru cevap B seçeneğidir.

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 | Faks: 0312 342 23 58
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com
WhatsApp: 0 505 925 57 81

ISBN 978-605-7701-31-2

